

č. 11-2013

MESAČNÍK O FILMOVOM DIANÍ NA SLOVENSKU

WWW.FILMSK.SK

50
ROKOV
YEARS
SLOVENSKÉHO
FILMOVÉHO ÚSTAVU
INSTITUTE
OF SLOVAK FILM
1963 - 2013

film.sk

CENA 1 €

ROZHOVOR

► Viera
Čákanyová

TÉMA

► Propagácia
slovenských
filmov

RECENZIA

► Kandidát

► NO

► Zamatoví
teroristi

FILMOVÝ KALENDÁR 2014 FILM CALENDAR

Svetové hviezdy v slovenskom filme
Film Stars in Slovak Cinema

Grösslingová 32 • 811 09 Bratislava 1
tel.: +421 2 5710 1503 • fax: +421 2 5296 3461
e-mail: sfu@sfu.sk • www.sfu.sk • www.aic.sk • www.film.sk • www.klapka.sk

V predaji od 22. novembra 2013

www.klapka.sk

NA ÚVOD

Hanbliví producenti? Takýto titulok má článok v rubrike Téma, ktorá sa v aktuálnom čísle *Film.sk* zaoberá propagáciou slovenských filmov. Téma vyplynula z otázok, ktoré si neraz kladieme aj v redakcii, pretože súvisia s našou prácou. Vieme, aká drina sa s tvorbou a výrobou filmu spája, ale je to naozaj také prosté, že (dobrý) film si už nejako nájde cestu k divákovi, resp. diváci k nemu? Boli sme zvedaví a ani otáznik v uvedenom nadpise nie je nadarmo. Z odpovedí producentov na otázky, ako ich finančne aj časovo zatažuje propagácia projektov a v čom je táto oblasť problematická, vyplýva, že podstatné je čosi iné ako hanblivosť. A keďže sa producenti odvolávajú aj na Audiovizuálny fond, do „debaty“ bol prizvaný i jeho riaditeľ Martin Šmatlák. Naivná otázka v titulku napokon otvára tému vážnejšiu, ako by sa mohlo zdať.

Aktuálne sa o propagáciu svojich filmov spojenú s ich vstupom do kín starajú producenti a distribútori snímok *Ako nikdy*, *Klauni*, *Dozvučky* a pásma študentských filmov *Kobylky III*. O všetkých sa dočítate v rubrike Novinky a tentoraz sú to prevažne tituly, na ktorých Slovensko spolupracovalo v pozícii minoritného koproducenta. Prvé dva vznikli v spolupráci s českým prostredím a aj tam tvorí slovenská režisérka Viera Čákanyová, ktorú sme oslovili na rozhovor. Okrem iného v ňom hovorí, že hoci často do projektu vstupuje s jasnou predstavou o téme, počas nakrúcania zisťuje, že si kladie iné otázky ako na začiatku, a tak sa pre ňu z tvorby stáva proces hľadania, čo sú tie správne otázky.

Majoritne slovenské filmy nájdete medzi recenziami, tentoraz kriticky reflektujeme tituly *Kandidát* a *Zamatoví teroristi*. No a najmä o *Kandidátovi* ste sa mohli dopočuť zopár zarážajúcich informácií – aj to sa dá považovať za súčasť propagácie filmu.

► Daniel Bernát

MOJE OBLÚBENÉ SLOVENSKE FILMY

FOTO: archív Zuzany Bakošovej Hlavenkovej

▲ Zuzana Bakošová Hlavenková, teatrológička

Všetky filmy režiséra Dušana Hanáka považujem za nenahraditeľné, výnimočné v ich zobrazovaní sveta, ale *Obrazy starého sveta* sú medzi nimi ako vzácny klenot. Obrúsený nielen dramatickým osudom filmu samotného, ale aj vnútornými drámami utajených a najmä odkrytých svetov jeho postáv či hrdinov všedného dňa, ktorých vzácnosť, nevšednosť a ľudská autenticnosť nám ako divákovi vždy znovu vyráža dych. Mnohí nazývajú hrdinov tohto filmu marginálnymi bytosťami, ľuďmi z okraja, zabudnutými osudmi či čudnými prípadmi. A predsa práve oni poľudšťujú našu prítomnosť a poľudšťovali aj prítomnosť v čase, keď film vznikal. Dávajú nahliadnuť do bolestných rán všednosti, do nezahojiteľných jaziev statočnej ľudskosti bez pretvárania a fašle, ktorá nás učí nádeji. Nachádzame tu trúfalosť veľkého dúfania v to, že svet môže spasiť nielen krása a utrpenie (ako to kázal Dostojevskij), ale aj dobrota a láska, otvorená náruč prijímania sveta ako mnohorakosti osudov a uhlov pohľadov, ale aj sily žiť a prežiť napriek príkoria. Hanák hovorí o princípoch ľudskosti s patosom, ktorý nás blaží, a očisťuje nás poézou, ktorá útočí na naše najvnútornejšie citlivé miesta. Jeho film nás učí nielen veľkej pokore a veľkej nádeji, ale vždy znovu nám vháňa slzy do očí. Hanák dokázal uchopiť príbehy ľudí takým jemným gestom, že pocítíme každý záchvev vnútorných údelov jednotlivých postáv.

Film.sk
 Mesačník o filmovom dianí
 na Slovensku (14. ročník)

Vydavateľ:

Slovenský filmový ústav

Adresa redakcie:

Film.sk

Slovenský filmový ústav

Grösslingová 32

811 09 Bratislava

TEL.: 02/57 10 15 25

FAX: 02/52 73 32 14

E-MAIL: filmsk@sfu.sk

Šéfredaktor:

Daniel Bernát

Redakcia:

Mariana Jaremková

Redakčná rada: Peter Dubecký

generálny riaditeľ SFÚ

Alexandra Strelková

riaditeľka NKC – SFÚ

Marián Brázda

vedúci edičného oddelenia SFÚ

Miroslav Ulman

odborný referent Audiovizuálneho

informačného centra SFÚ

Simona Nötová-Tušerová

tlačová tajomníčka SFÚ

Štefan Vraštiak

tajomník KFN SSN

Kármén Koutná

vedúca predajne Klapka.sk

Jazyková redakcia:

Jaroslav Hochel

Design & grafická úprava:

ma.LMTD

Tlač: Dolis, spol. s r. o.

Uzávierka čísla 11/2013:

28. 10. 2013

Snímka na titulnej strane:

Zamatoví teroristi – Filmtopia

Film.sk vychádza

s podporou MK SR.

ISSN 1335 – 8286

Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov
 vrátane údajov v elektronickej podobe len
 s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa.
 © Slovenský filmový ústav

35

03 **MYSLÍM SI!**

04–07 **KALENDÁRIUM**

08 **KALENDÁRIUM: 15. MFF Bratislava**

09–13 **PREMIÉRY v kinách**

13–15 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**

16 **NOVINKY: Kobyľky III podľa študentov VŠMU**

17 **NOVINKY: Ako nikdy podľa Zdeňka Tyca**

18 **NOVINKY: Dozvuky podľa Władysława Pasikowského**

19 **NOVINKY: Klauni podľa Viktora Tauša**

20 **AKTUÁLNE: Digitálna audiovízia (2)**

21 **AKTUÁLNE: Reakcie na anglické DVD Slnko v sieti**

22–25 **ROZHOVOR: dokumentaristka Viera Čakanyová**

26–27 **TÉMA: Propagácia slovenských filmov**

28–31 **50. VÝROČIE SFÚ**

28–29 **HISTÓRIA SFÚ: Od roku 2000 po súčasnosť**

30–31 **ODDELENIA SFÚ: Národný filmový archív**

a Národné kinematografické centrum

32–34 **RECENZIA: Zamatoví teroristi podľa**

Pavla Pekarčíka, Ivana Ostrochovského a Petra Kerekesa

35–37 **RECENZIA: Kandidát podľa Jonáša Karáska**

38–39 **RECENZIA: NO podľa Pabla Larraína**

40–41 **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE / DVD NOSIČE / ČO ROBIA**

42 **OHLASY: 15. česko-slovenská filmologická konferencia v Krpáčove**

43 **SVET SPRAVODAJSKÉHO FILMU: Týždeň vo filme**

44–46 **TIPY MESIACA: Kino Lumière + PROGRAM / VÝROČIA**

47 **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**

a uzávierky na granty a podporné programy

48 **STALO SA ZA 30 DNÍ / Klapka.sk a Kino Lumière**

32

38

Peter Ulman,

filmový publicista

Keď už nám nevďačníkom RTVS v ostatných týždňoch tak nástojčivo zdôrazňuje svoju radosť, s ktorou plní naše „právo sledovať programy RTVS bez reklamy“, škoda, že nevidí našu radosť, keď sa prostredníctvom jej internetového zverejňovania mocujeme s vyplieneným webom, hľadajúc základné programové informácie. Teda to, čo pre diváckeho záujemcu predstavuje zo strany ponuky televízie podstatnú, bazálnu reklamu na samu seba. Hoci ani predtým sa web Slovenskej televízie svojou štruktúrou a obsahovou náplňou kvalitatívne nepribližoval ani odmocnine susedskej českej obdoby, po jeho prepracovaní, reagujúc na inštitucionálne zlúčenie STV so Slovenským rozhlasom, sa popri grafickej inovácii preukázal nepochopiteľným obsahovým úpadkom. Okrem názvov a strohých anotácií sú ďalšie potrebné informácie (kto a kedy film či reláciu vytvoril, kto v nej účinkuje, čím sa zaoberá ten-ktorý diel dokumentárneho cyklu a pod.), ktoré by program STV bližšie identifikovali, prezentovali a propagovali, zväčša nedostupné, sfúknuté zo sveta. K tomu ostala niekoľko týždňov bez nápravy šarapata technických škriatkov, zmätočne posúvajúcich slogany k filmom či žánrové zaradenia (Zazie v metre naozaj nie je „komédia Emira Kusturicu“). Pritom do nového webu tiekli peniaze zo zdrojov spoločnosti a azda aj v jej záujme, ibaže poriadne podcenenom. Naša verejnoprávna, programy bez reklamy s radosťou vysielajúca televízia nám nechce dať vedieť, čo presne vlastne vysiela. Hm.

FILMOVÉ PODUJATIA NA SLOVENSKU ►

od 5. septembra

(49 SLOVENSKÝCH MIEST)

19. PROJEKT 100 – 2013

Najväčšia putovná prehliadka filmov na Slovensku Projekt 100 aj tento rok predstavuje desiatku výnimočných filmových diel, dva krátke slovenské filmy a navyše Projekt 100 – Špeciál. Počas takmer pol roka trvajúcej prehliadky si diváci môžu pozrieť snímky *Zázrak, Pieta, Big Lebowski, Lore, Snehulienka: Iný príbeh, Vtedy na Západe, Sunset Boulevard, Pena dní, Hirošima, moja láska a Post tenebras Lux*. Dva slovenské animované filmy *Sneh* Ivany Šebestovej a *Mesiac* Ondreja Rudavského sa premietajú ako predfilmy. Trinástym titulom bude ako Projekt 100 – Špeciál novinka Larsa von Triera *Nymfomanka*.

► www.asfk.sk/projekt-100/projekt-100-2013**6. november ► 18.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Best of Slovak Film: Drak sa vracia

Cyklus Best of Slovak Film upozorňuje na diela zo zlatého fondu slovenskej kinematografie, ktoré sú zaradené v publikácii SFÚ *Best of Slovak Film 1921 – 1991*. V programe sa bude z digitálnej kópie premietiť film Euarda Grečnera *Drak sa vracia* (1967). ► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

6. – 12. november

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE, NOSTALGIA, MLADOSŤ, KINO FILM EUROPE, BATELIER)

15. MFF Bratislava

O 15. ročníku MFF Bratislava sa dočítate na strane 8.

► www.iffbratislava.sk**7. november ► 18.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Taliansky neorealizmus a čistá skutočnosť: Zlodeji bicyklov

Orson Welles inšpiroval svojím prístupom k filmu aj európsku kinematografiu a z jeho techniky vyrastá hnutie neorealizmu. Toto hnutie hlása estetiku odriekania. Ide o snahu pozbaviť film krásy, epiky, dokonca aj zrozumiteľnosti s jediným cieľom – ukázať surovú, neprikrášenú skutočnosť s čo možno najmenším zásahom autora. Francúzsky filozof Jean-François Lyotard vyhlasuje neorealizmus za jediný smer, v ktorom sa film oslobodzuje spod každej autority a stáva sa slobodným. Vzdelávací program Slovenského filmového ústavu s názvom Filmový kabinet pokračuje v novembri

piatym stretnutím frekventantov, ktoré je venované kinematografii talianskeho neorealizmu a spája sa s premietnutím filmu *Zlodeji bicyklov* (r. Vittorio De Sica, 1948).

► www.aic.sk/kinolumiere**11. november ► 20.00**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Archívne kino – téma: Spaghetti western

Tento mesiac sú archívne pondelky zastúpené iba jedným filmom, no o to vzácnnejším titulom svetovej kinematografie. Film *Za hrst' dolárov* (r. Sergio Leone, 1964) stojí na počiatku subžánu spaghetti western. V súčasnosti majú diváci možnosť vidieť na plátne v rámci Projektu 100 iné dielo Sergia Leoneho – *Vtedy na Západe* (1968), ktoré sa často považuje za režisérovo opus magnum. Volná trilógia (*Za hrst' dolárov, Pre niekoľko dolárov navyše, Dobrý, zlý a škaredý*), nakrútená pred týmto dielom, sa však dá považovať za najrýdzejšiu formu spaghetti westernu. ► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

13. november ► 19.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Vernisáž výstavy Strieborné tváre

Výstava *Strieborné tváre* priblíži prostredníctvom fotografií Mira Nôtu tridsať osobností slovenského filmu. Viac sa dočítate na strane 13.

► www.aic.sk/kinolumiere**13. november ► 20.30**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Music & Film – Hendrix 70:**Live at Woodstock**

Populárny hudobný cyklus Kina Lumière Music & Film pokračuje v novembri ďalším hudobným bonbónikom. K 70. výročiu narodenia Jimiho Hendrixa vznikla špeciálna kinoverzia jeho nezbudnuteľného vystúpenia na festivale vo Woodstocku z augusta 1969. Zrekonštruovaný pôvodný záznam má teraz zvuk DD5.1 a doplnia ho dokument *Road to Woodstock* (r. Bob Smeaton), obsahujúci rozhovory s Hendrixom, s členmi jeho novej kapely i s promotérom festivalu Michaelom Langom. Zaznejú nezbudnuteľné interpretácie piesní *Voodoo Child, Purple Haze, Foxy Lady* a pätnástich ďalších vrátane americkej hymny.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk, www.ticketportal.sk**14. – 16. november**

(TRENČÍN)

Festival dobrodružných filmov HoryZonty

Premietanie filmov Pavla Barabáša *Stopy na hrebene* a *Príbehy tatranských štítov II*. ► www.horyzonty.sk

15. – 19. november ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Japonský filmový festival

Velvyslanectvo Japonska na Slovensku a The Japan Foundation v spolupráci s Kinom Lumière pripravili na november výnimočnú prehliadku archívnych japonských filmov: *Hercova pomsta* (r. Kon Ičikawa, 1963), *Nindža* (r. Sacuo Jamamoto, 1963), *Odvážne činy klanu Sanada* (r. Tai Kato, 1963), *Potulný samuraj* (r. Tai Kato, 1964) a animovaný *Kyborg 009* (r. Masajuki Akehi, 1980). Všetky tituly budú premietnuté z originálnych 35 mm kópií so slovenskými a anglickými titulkami. Vstup na podujatie je voľný. ► www.sk.emb-japan.go.jp, www.aic.sk/kinolumiere

17. november ► 20.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

17. november: Hořící keř

Pri príležitosti výročia Nežnej revolúcie sa 17. novembra uskutoční v Kine Lumière predstavenie kinoverzie diela Agnieszky Holland *Hořící keř*. Prenikavá analýza politicko-spoločenskej situácie obdobia začiatku normalizácie v Československu sa začína scénou upálenia sa Jana Palacha. Temná naliehavá dráma sa ďalej rozvíja okolo právnej i morálnej obhajoby Palachovej obete a protestného aktu. Dielo prerastá v nadčasovú výpoveď o osamelosti stotočňých a nutnosti neustálej voľby medzi slobodou a neslobodou.

► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk**19. november ► 16.00**

(BRATISLAVA – KINO MLADOSŤ)

Dve Horníčkové jubileá

Kruh priateľov českej kultúry si pripomenie 95. výročie narodenia a 10. výročie úmrtia Miroslava Horníčka. (švr) ► www.kinomladost.sk

20. november ► 18.30

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Kino-Ikon Plus:**Dobrodružstvá Quentina Durwarda**

V rámci pravidelného cyklu uvedieme sovietsky film Sergeja Tarasova *Dobrodružstvá Quentina Durwarda* z roku 1988. ► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

21. november ► 18.00

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Filmový kabinet – Ázijská kinematografia a pravda: Rašomon

Japonská kinematografia ako najsilnejšia z ázijských kinematografií sa naplno ozýva v tridsiatych rokoch, keď sa stáva aj ekonomickým hegemonom daného regiónu. Japonsko je zároveň jedinou krajinou, v ktorej hollywoodska kinematografia nezatlačila domácu produkciu. V tom období sa formujú aj špecifické žánre: historický džidai kegai a gen-dai geki o súčasnom živote. Spomedzi autorov sú v tej dobe najvýznamnejšími osobnosťami Kendži Mizoguchi a Jasudžiro Ozu. Napokon sa k nim pridal aj Akira Kurosawa. Šieste stretnutie druhého stupňa vzdelávacieho programu Slovenského filmového ústavu predstaví ázijskú kinematografiu a veľdielo Akiru Kurosawa *Rašomon* (1950).

► www.aic.sk/kinolumiere**21. – 26. november**

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE, KINO MLADOSŤ, KC DUNAJ)

14. festival Jeden svet

Mottom 14. ročníka festivalu Jeden svet je MENÍME SVET. Prostredníctvom filmov a diskusií ukáže festival napríklad rôzne druhy občianskej stotočnosti a aktivizmu v oblastiach, kde si to vyžaduje oveľa viac odvahy ako u nás. Predstaví blogerov v autoritárskych krajinách, ktorí sa venujú občianskej žurnalistike. Priblíži hacktivistov z hnutia Anonymus, ktorí netradičným spôsobom protestujú na internete, alebo hnutie Slowfood, ktoré spája zdravé stravovanie so zodpovedným postojom k podpore domácich výrobcov. Nebudú chýbať ani ekologickí aktivisti. Festival Jeden svet je jediným kultúrne-vzdelávacím podujatím na Slovensku, ktoré sa komplexne zaoberá ľudskoprávnymi a globálnymi témami. ► www.jedensvet.sk

22. november – 23. december

(BRATISLAVA – HLAVNÉ NÁMESTIE)

Vianočné trhy 2013

Slovenský filmový ústav sa aj tento rok zúčastní na bratislavských Vianočných trhoch. V stánku slovenskej audiovizie sa budú predávať DVD a knihy za zvýhodnené ceny. Okrem edičných titulov SFÚ bude stánok ponúkať aj knižné a DVD tituly od iných vydavateľov, resp. dodávateľov, ako sú K2 studio, Ústav pamäti národa, Trigon Production, LEON Production, Divadelný ústav, Fool Moon a ďalšie.

27. november – 1. december

(BRATISLAVA – KINO LUMIÈRE)

Výročia a osobnosti: Federico Fellini

Taliansky inštitút v Bratislave a Slovenský filmový ústav pri príležitosti 20. výročia úmrtia Federica Felliniho pripravili na koniec novembra v Kine

Lumière profilovú prehliadku jedného z najvýznamnejších talianskych režisérov 20. storočia. Fanúšikovia kinematografie tak budú mať možnosť vidieť na plátne najvýznamnejšie Felliniho filmy. ► www.aic.sk/kinolumiere, www.navstevnik.sk

PODUJATIA SLOVENSKEHO FILMU V ZAHRAŇIČÍ ►

27. september – 7. december

MF outdoorových filmov, 43 miest

(ČESKO, SLOVENSKO, RUSKO)

Premietanie filmu Pavla Barabáša *Príběhy tatranských štítov II – Posadnutí horami*.

► www.outdoorfilms.cz

28. október – 3. november

56. DOK Leipzig, Lipsko (NEMECKO)

V medzinárodnej súťaži dokumentárnych filmov sa bude premietat *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchhoff) za účasti režiséra, v medzinárodnej súťaži animovaných filmov to budú *Pandy* (r. M. Vizár) a v medzinárodnom programe dokumentárnych filmov *Eugéniové* (r. P. Štingl). ► www.dok-leipzig.de

31. október – 7. november

23. MF krátkych filmov Curta Cinema,

Rio de Janeiro (BRAZÍLIA)

Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).

► www.curtacinema.com.br/fixo/

1. – 10. november

MFF Thessaloniki (GRÉCKO)

Premietanie filmov *Môj pes Killer* (r. M. Fornay) a *Zázrak* (r. J. Lehotský). Na filmovom trhu Agora sa budú prezentovať snímky *Môj pes Killer* (r. M. Fornay), *Zázrak* (r. J. Lehotský), *Ďakujem, dobre* (r. M. Prikler) a *Miluj ma alebo odíď* (r. M. Čengel Solčanská). ► www.filmfestival.gr

5. – 10. november

23. FF Cottbus (NEMECKO)

V súťaži hraných filmov sa bude premietat film *Zázrak* (r. J. Lehotský), v súťaži krátkych filmov *Homo Ciris* (r. J. Mináriková) a v sekcii Fokus *Cigáni idú do volieb* (r. J. Vojtek), *Z kola von: čo je za tým* (r. J. Vojtek) a *Môj pes Killer* (r. M. Fornay).

► www.filmfestivalcottbus.de

6. – 10. november

34. Noordelijk Film Festival, Leeuwarden (HOLANSKO)

V sekcii Fokus – Slovensko sa budú premietat filmy *Slnko v sieti* (r. Š. Uher), *Záhrada* (r. Martin Šulík), *Dom* (r. Z. Liová), *Cigán* (r. Martin Šulík),

Až do mesta Aš (r. I. Grófová) a *Sneh* (r. I. Šebestová).

► www.noordelijkmfestival.nl

6. – 14. november

Wilshire Screening Room, Beverly Hills, Los Angeles (USA)

Uvedenie filmu *Môj pes Killer* (r. M. Fornay)

– národnej nominácie na Oscara.

7. – 14. november

AFI FEST, Los Angeles (USA)

Uvedenie filmu Miry Fornay *Môj pes Killer*.

► www.afi.com

8. november

Jesenný filmový festival v Barbican Centre, Londýn (VEĽKÁ BRITÁNIA)

Premietanie filmu *Vtáčkovia, sирoty a blázni*

(r. J. Jakubisko). ► www.czechcentre.org.uk

8. – 16. november

Festival európskeho filmu Sevilla (ŠPANIELSKO)

Premietanie filmu *Môj pes Killer* (r. M. Fornay).

► www.festivalcinesevilla.eu

8. – 17. november

14. FF Arras (FRANCÚZSKO)

Premietanie filmu *Zázrak* (r. J. Lehotský).

► www.arrasfilmfestival.com

10. – 26. november

Festival Ars Cameralis, Katovice (POLSKO)

Premietanie filmu *Môj pes Killer* (r. M. Fornay).

► www.arscameralisfestival.pl

11. – 13. november

21. Filmový seminár, Slovenský inštitút Budapešť (MAĎARSKO)

Premietanie filmov *Miluj ma alebo odíď* (r. M. Čengel Solčanská), *Môj pes Killer* (r. M. Fornay), *A pobežím až na kraj sveta* (r. P. Solan), *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchhoff), *Nový život* (r. A. Olha), *Exponáty alebo príbehy z kaštiela* (r. P. Korec), *Hodina dejepisu* (r. D. Trančík), *ABSOLVENTI/Sloboda nie je zadarmo* (r. T. Krupa), *Rabínka* (r. A. Grusková), *Hviezda* (r. A. Kolenčík), *Zázrak* (r. J. Lehotský), *Mesiac* (r. O. Rudavský), *Sneh* (r. I. Šebestová) a filmy študentov VŠMU. ► www.mzv.sk/sibudapest

11. – 17. november

Týždeň slovenského filmu, Segedín (MAĎARSKO)

Filmy z programu 21. Filmového seminára v Budapešti.

11. – 17. november

Medzinárodný festival animovaného filmu

Cinanima, Espinho (PORTUGALSKO)

Premietanie filmov *Sneh* (r. I. Šebestová) a *Pandy* (r. M. Vizár). ► www.cinanima.pt

12. – 16. november

Berg Abenteurer Film Festival, Graz (RAKÚSKO)

Premietanie filmu Pavla Barabáša *Príběhy tatranských štítov II*. ► www.mountainfilm.com

12. – 17. november

Festival animovaného filmu Klik!,

Amsterdam (HOLANSKO)

Premietanie filmu *Pandy* (r. M. Vizár).

► www.klikamsterdam.nl/festival

12. – 24. november

FF Cinessonne, Ris Orangis (FRANCÚZSKO)

Premietanie filmu *Môj pes Killer* (r. M. Fornay).

► www.cinessonne.com

13. – 19. november

FF Musec, Segovia (ŠPANIELSKO)

Premietanie filmu *Môj pes Killer* (r. M. Fornay).

► www.musec.es

14. november

Premietanie filmu v Slovenskom inštitúte,

Viedeň (RAKÚSKO)

Projekcia filmu *Obrazy starého sveta* (r. D. Hanák).

► www.mzv.sk/sivieden

14. – 17. november

Prehliadka slovenských filmov

Made in Slovakia, Tbilisi (GRUZÍNSKO)

Premietanie filmov *Slnko v sieti* (r. Š. Uher), *Kým sa skončí táto noc* (r. P. Solan), *Až do mesta Aš* (r. I. Grófová), *Tigre v meste* (r. J. Krasnohorský) za účasti režiséra, *Exponáty alebo príbehy z kaštiela* (r. P. Korec), *Kauza Cervanová* (r. R. Kirchhoff) za účasti režiséra, *Pandy* (r. M. Vizár), *Momo* (r. T. Kuhn), *Výstava* (r. A. Kolenčík, P. Begányi) a *Posledný autobus* (r. I. Laučíková, M. Snopek).

15. – 21. november

MFF Malatya (TURECKO)

Premietanie filmu *Môj pes Killer* (r. M. Fornay).

► www.malatyafilmfest.org.tr

15. – 24. november

Exground Filmfest Wiesbaden (NEMECKO)

Premietanie filmu *Môj pes Killer* (r. M. Fornay).

► www.exground.com

15. – 25. november

MFF Cinedays, Skopje (MACEDÓNSKO)

Premietanie filmu *Môj pes Killer* (r. M. Fornay).

► www.cinedays.com.mk

15. november – 1. december

17. MFF Black Nights, Tallinn (ESTÓNSKO)

Premietanie filmov *Môj pes Killer* (r. M. Fornay)

a *Zázrak* (r. J. Lehotský). ► www.poff.ee

16. – 23. november

21. FF Plus Camerimage, Bydgoszcz (POLSKO)

Premietanie filmu *Zázrak* (r. J. Lehotský).

► www.camerimage.pl

20. – 24. november

Medzinárodný filmový festival Banskó

(BULHARSKO)

Premietanie filmu Pavla Barabáša *Príběhy tatranských štítov II*. ► www.banskofilmfest.com

22. – 26. november

9. stretnutia slovenského a stredoeurópskeho filmu, Cran-Gevrier (FRANCÚZSKO)

Premietanie filmov *Až do mesta Aš* (r. I. Grófová), *Cigáni idú do volieb* (r. J. Vojtek), *Nickyho rodina* (r. M. Mináč), *Keby som mal pušku* (r. Š. Uher). ► www.ville-crangevrier.fr

28. november – 1. december

Medzinárodný filmový festival Human Doc,

Varšava (POLSKO)

Premietanie filmu Pavla Barabáša *Pygmejovia – deti džungle*. ► www.humandoc.net

29. november – 3. december

8. Making Waves FF, New York (USA)

Premietanie filmu *Slnko v sieti* (r. Š. Uher). Uhrova snímka sa bude premietat aj na festivale Making Waves v americkom Pleasantville (5. – 10. december). ► www.filmetc.org

29. november – 7. december

Okolo sveta za 14 dní, Berlín (NEMECKO)

Premietanie filmu *Môj pes Killer* (r. M. Fornay).

► www.berlinbabylon14.net

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

► Mariana Jaremková

MFF Bratislava bude naozaj „bratislavský“

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Medzinárodný filmový festival Bratislava vstupuje do svojho 15. ročníka a toto malé jubileum oslávi s divákmi bohatým programom, ktorý opäť vzniká pod dramaturgickým vedením srbského filmového kritika Nenada Dukića. MFF Bratislava sa koná od 6. do 12. novembra.

Festival sa z multiplexov presunie do mestských kín Lumière, Mladost, Nostalgia, Film Europe a do Bateliere. Napriek nižšiemu rozpočtu je pre organizátorov prvoradým cieľom a ambíciou pripraviť pre divákov atraktívny program. „I naďalej ostáva v centre našej pozornosti kvalita programového výberu, ktorú MFF Bratislava ako mestský typ festivalu prináša a ponúka ju aj tento rok,“ potvrdzujú zástupcovia MFF Bratislava.

Festivalový program je zostavený z troch súťažných sekcií doplnených o pravidelne nesúťažné sekcie. Začínajúci tvorcovia sa budú prezentovať v súťaži prvých a druhých hraných filmov. Tituly do ústrednej programovej sekcie vyberal hlavný dramaturg MFF Bratislava Nenad Dukić.

Súťaž dokumentárnych filmov patrí už tradične k najzaujímavejším sekciám. „Aj tento rok je zostavovaná s ambíciou predstaviť divákovi výber toho najlepšieho z aktuálnej svetovej produkcie, pokrývajúcej širokú paletu žánrov, metód a štýlov. K divácky náročnejším určite patria dva filmy, ktoré reflektujú krvavé udalosti moderných dejín juhovýchodnej Ázie. V Cannes ocenený Chýbajúci obraz režiséra Rithyho Panha a pravdepodobne najdiskutovanejší dokumentárny film uplynulého roku Akt zabitia Joshuu Oppenheimera sú mimoriadne naliehavými dielami, ktoré v myslí dlho doznievajú, omínajú, ťažia. Panh rozpráva o genocíde v rodnej Kambodži z perspektívy obetí. Zvolil si značne experimentálnu formu a svoje spomienky rekonštruje prostredníctvom nehybných hlinených figúrok a introspektívneho komentára. Prístup Oppenheimera a jeho spolupracovníkov je založený na pozorovaní vonkajších prejavov vytesnenia aj precítenia viny za dávne zločiny proti ľudskosti,“ hovorí zostavovateľ súťaže Pavel Smejkal. Ďalším oceneným dokumentom (tentoraz z Locarna) je odvážne minimalistický film Manakama.

V trojici súťažných sekcií je ešte súťaž krátkych filmov, ktorú opäť zostavil historik umenia a filmu Erwin Houtenbrink. K divácky najobľúbenejším patria sekcie Panoráma a Proti prúdu. Prvá z nich tento rok ponúkne novinky zo septembrového festivalu v Benátkach a z MFF v Toronte, ako aj filmy oscarových režisérov a hereckých laureátov z prestížneho festivalu v Cannes – napríklad nový film u nás dobre známeho iránskeho režiséra Asghara Farhadiho *Minulost*.

Zaujímavé snímky slubuje aj sekcia Príbehy – Filmy životnej sily. „Sú to filmy, ktorých hrdinovia musia prekonať prekážky. Nechcú sa vzdať. Tí ľudia majú spoločnú jednu vec: odvahu,“ uvádza zostavovateľ sekcie Radovan Holub. Zaradil do nej aj *Zázrak* Juraja Lehotského.

Ocenenie za umeleckú výnimočnosť vo svetovej kinematografii si na 15. MFF Bratislava prevezme dánsky režisér, scenárista a kameraman Bille August. Medzinárodné uznanie si získal v roku 1987 snímkou *Pelle Dobyvatel*, ocenenou Oscarom za najlepší cudzojazyčný film aj Zlatou palmou v Cannes. Druhú Zlatú palmu získal vďaka spolupráci s Ingmarom Bergmanom, ktorý pre Augusta napísal scenár k filmu *S najlepšimi úmyslami*. Naposledy sme v kinách mohli vidieť jeho životopisnú drámu *Marie Krøyer*. Počas festivalu Bille August osobne predstavi svoj najnovší film *Nočný vlak do Lisabonu*.

Chýbať nebudú ani krátke snímky zaradené do bloku Best of Azyľ a sekcia Focus tentoraz zaostrí na izraelský film. No a MFF Bratislava opäť venuje veľký priestor domácej tvorbe – v sekcii Made in Slovakia divácividia hrané filmy (*Ako nikdy, Môj pes Killer*), celovečerné dokumenty (*Kvety a korene, Propeler, Stopy na hrebeni*) aj výber krátkych a študentských filmov. Pri príležitosti udelenia pamätnej dlaždice herečke Eve Krížikovej festival uvedie snímku *Štvorylka* (1955).

PREMIÉRY

PREMIÉRA: 14. 11. 2013

Ako nikdy

(*Jako nikdy*, Česko/Slovensko, 2013) DCP 2D + DVD, 93 min., MP, PSYCHOLOGICKÁ DRÁMA
REŽIA: Zdeněk Tyc **HRAJÚ:** Jiří Schmitzer, Tatjana Medvecká, Petra Špalková
DISTRIBÚTOR: PubRes

Maliar a sochár Vladimír Holas umiera. Nechce zomrieť v nemocnici, a tak sa jeho posledným útočiskom stáva dom v krásnej krajine. Spolu s ním je tam jeho partnerka Karla, prostoreká maliarka a bohémka, a zdravotná sestra Jaruna, ktorá bola kedysi Vladimírovou milenkou. Všetci vedú márný boj so smrťou a zároveň očistný boj so sebou a medzi sebou. O filme čítajte viac na str. 17.

PREMIÉRA: 7. 11. 2013

Crazy Joe

(*Hummingbird*, USA/Velká Británie, 2013) DCP 2D, 100 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, AKČNÝ/TRILER
REŽIA: Steven Knight **HRAJÚ:** Jason Statham, Agata Buzek, Vicky McClure, Benedict Wong
DISTRIBÚTOR: Intersonic

Bývalý vojnový veterán sa snaží zapadnúť do londýnskej vyššej spoločnosti. Vo svete spoločenskej smotánky chce zabudnúť na svoju temnú minulosť. Keď však zavraždia jeho priateľku, všetko sa mení a udalosti začínajú naberať úplne iný smer. Pomôžu mu skúsenosti z vojny v boji s gangstrami?

PREMIÉRA: 7. 11. 2013

Bergman & Magnani: Vojna vulkánov

(*La guerra dei vulcani*, Taliansko, 2012) blu-ray + DVD, ŠUP, 52 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DOKUMENTÁRNY FILM
REŽIA: Francesco Patierno
DISTRIBÚTOR: Film Europe

V živote slávneho režiséra Roberta Rosselliniho boli dve osudové ženy. Herečky Ingrid Bergman a temperamentná Anna Magnani. Ich vzťah bol vášnivý a búrlivý. Dokument nie je iba rozprávaním o zrážke dvoch „vulkánov“, ale ponúka aj zaujímavý dobový obraz jednej z najvýraznejších ér talianskeho (aj svetového) filmu.

PREMIÉRA: 28. 11. 2013

Čo keby sme žili spoločne?

(*Et si on vivait tous ensemble?*, Francúzsko/Nemecko, 2011) DCP 2D, 96 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, TRAGIKOMÉDIA
REŽIA: Stéphane Robelin **HRAJÚ:** Guy Bedos, Daniel Brühl, Geraldine Chaplin
DISTRIBÚTOR: Asociácia slovenských filmových klubov

Annie, Jean, Claude, Albert a Jeanne sa priatelia už viac ako štyridsať rokov. Keď sa na ich zdraví začne prejavovať staroba a jedinou vyhládkou je domov dôchodcov, rozhodnú sa, že budú žiť všetci spolu. Neobyčajná komunita sedemdesiatnikov začína nový život, ktorý síce občas narušia nezhody, ale aj tak je to nádherné dobrodružstvo na sklonku života.

PREMIÉRA: 28. 11. 2013

Cesta za Vianočnou hviezdou

(*Reisen til julestjernen*, Nórsko, 2012) DCP 2D + blu-ray + DVD, ŠUP, 80 min., MP, SLOVENSKÝ DABING/ČESKÝ DABING, DOBRODRUŽNÝ/FANTASY/RODINNÝ
REŽIA: Nils Gaup **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Do malej dedinky prichádza banda zbojníkov s malou odvážnou Sonjou, ktorú uniesli. Celá krajina je zakliata, pretože kráľ stratil svoju dcéru, ktorá sa vybrala do lesa hľadať Vianočnú hviezdou, a tak hviezdou preklial. Keď Sonja utečie zbojníckej bande, dozvie sa o stratenej princeznej a z vďaka za kráľovu pomoc sa vyberie hľadať Vianočnú hviezdou.

PREMIÉRA: 14. 11. 2013

Domov

(*Dom*, Rusko, 2011) blu-ray + DVD, ŠUP, 127 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA
REŽIA: Oleg Pogodin **HRAJÚ:** Sergej Garmaš, Bogdan Stupka, Jekaterina Rednikova, Vladimir Jepifancev, Ivan Dobronravov
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Na veľkom rodinnom stretnutí v dome uprostred ruských stepí sa po rokoch nečakane objaví najstarší syn Viktor. Na povrch začínajú vychádzať nerozriešené rodinné konflikty, ale ako sa ukáže, je tu oveľa väčší problém. Viktora prenasledujú najomní vrahovia. Príbeh je rozprávaný cez podmanivé poetické obrazy s nádychom osudovosti.

PREMIÉRA: 14. 11. 2013

Dozvuky

(*Pokłosie*, Poľsko/Holandsko/Rusko/Slovensko, 2012) DCP 2D + blu-ray, 107 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Władysław Pasikowski **HRAJÚ:** Maciej Stuh, Ireneusz Czop, Jerzy Radziwiłowicz, Danuta Szafliarska, Zuzana Fialová **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Franciszek Kalina sa vracia z emigrácie do rodnej poľskej dediny. Po návrate zistí, že jeho brat je rozhádaný s ostatnými obyvateľmi pre starý, ale stále otvorený spor. Bratia, ktorí sú si vzájomne odcudzení, začínú spolu pátrať po pravde. To ešte viac podráždí dedičanov. Je pravda na dosah? O filme čítajte viac na str. 18.

PREMIÉRA: 21. 11. 2013

Epizoda zo života zberača železa

(*Epizoda u životu berača željeza*, Bosna a Hercegovina/Francúzsko/Slovensko/Taliansko, 2013) DCP 2D + blu-ray, 75 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DOKUDRÁMA

RÉŽIA: Danis Tanović **HRAJÚ:** Senada Alimanović, Nazif Mujić, Sandra Mujić, Šemsa Mujić **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

Kým Nazif zbiera staré železo na skládkach, jeho tehotná žena Senada je doma a stará sa o dve deti. Tretie dieťa sa napokon nenarodí, Senada potratí. Chudobná žena nemá zdravotné poistenie, a tak ju v nemocnici odmietnu operovať, ak nezaplatí. Senadu môže zachrániť len podvod.

PREMIÉRA: 21. 11. 2013

Hry o život: Skúška ohňom

(*The Hunger Games: Catching Fire*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 146 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÝ/DOBRODRUŽNÝ/SCI-FI

RÉŽIA: Francis Lawrence **HRAJÚ:** Jennifer Lawrence, Liam Hemsworth, Josh Hutcherson, Elizabeth Banks, Woody Harrelson **DISTRIBÚTOR:** Forum Film

Postapokalyptická krajina Panem má dvanásť okresov. Každý rok sa v hlavnom meste Capitol koná televízna súťaž, ktorá je veľkou udalosťou. Jeden chlapec a jedno dievča vo veku 12 až 18 rokov v každého okresu sú vyžrebovaní a v televíznej reality show bojujú na život a na smrť. Katniss sa podarí zvíťaziť a je to súčasne akt vzdoru proti krutosti Capitolu.

PREMIÉRA: 12. 11. 2013

Kobylyky III

(*Kobylyky III*, Slovensko, 2011 – 2013) DCP 2D, 102 min., MN 15, PÁSMO ŠTUDENTSKÝCH FILMOV **RÉŽIA:** P. Čížmar, T. Kuhn, M. Frajštákova, V. Kocourková, M. Rumanová, M. Jelok **DISTRIBÚTOR:** Continental Film

Projekt zostavený z filmov súčasných študentov a nedávnych absolventov Filmovej a televíznej fakulty VŠMU v Bratislave pokračuje tretím blokom, v ktorom diváci uvidia ďalších šesť titulov: *Jama*, *Stratené deti*, *Terra Nullius*, *Láska na prvý pohľad*, *Bezmocná hŕstka* a *Kar*. O filmoch čítajte viac na str. 16.

PREMIÉRA: 28. 11. 2013

Konzultant

(*The Counselor*, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 111 min., MN 15, SLOVENSKÉ TITULKY, KRIMI/TRILER/DRÁMA **RÉŽIA:** Ridley Scott **HRAJÚ:** Michael Fassbender, Brad Pitt, Javier Bardem, Penélope Cruz, Cameron Diaz **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Rešpektovaný právnik sa s vidinou rýchleho zisku zapletie do obchodu s drogami, ktorý vedú jeho klienti. Rýchlo zistí, že to nebolo dobré rozhodnutie, a snaží sa zo zúfalej situácie dostať. A zároveň prežiť po tom, čo ho odpíšu za nevydarený obchod s kokaínom. Roztáča sa kolotoč udalostí, ktoré budú mať fatálne následky.

PREMIÉRA: 14. 11. 2013

Křídla Vianoc

(*Křídla Vánoc*, Česko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 110 min., MN 12, DRÁMA **RÉŽIA:** Karin Babinská **HRAJÚ:** Richard Krajčo, Vica Kerekes, Jakub Prachař, David Novotný, Vanda Hybnerová, Lenka Vlasáková, Viktor Preiss, Vilma Cibulková **DISTRIBÚTOR:** Continental Film

Vianočný príbeh sa tentoraz odohráva v nákupnom centre. Štyria priatelia – Tomáš, Nina, Ráďa a Zajíc. Každý z nich je iný a každý má svoje túžby, ktoré by sa práve vo vianočnom čase mohli splniť. Prežijú svoju vianočnú rozprávku?

PREMIÉRA: 21. 11. 2013

Justin – malý veľký rytier

(*Justin and the Knights of Valour*, Španielsko, 2013) DCP 2D + DCP 3D, 90 min., MP, SLOVENSKÝ DABING, ANIMOVANÁ KOMÉDIA

RÉŽIA: Manuel Sicilia **DISTRIBÚTOR:** Bontonfilm

Justin je synom kráľovského kancelára. V krajine panuje poriadok, a to hlavne vďaka byrokracii. Kráľovná s Justinovým otcom vykazali z krajiny všetkých rytierov, pretože spory sa riešia vhodnou vyhláškou. Justin však chce byť rytierom. Odchádzajúc do domu a s pomocou mníchov a starého šermiara sa učí bojovému umeniu. Keď do krajiny vtrhne jeden z vyhnaných rytierov s armádou, Justin môže dokázať, že je pravým bojovníkom.

PREMIÉRA: 7. 11. 2013

Lásky čas

(*About Time*, Veľká Británia, 2013) DCP 2D, ŠUP, 123 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, ROMANTICKÁ KOMÉDIA **RÉŽIA:** Richard Curtis **HRAJÚ:** Rachel McAdams, Domhnall Gleeson, Bill Nighy, Tom Hollander **DISTRIBÚTOR:** Barracuda Movie

Tim je obyčajný dvadsiatnik, ktorému chýba už len perfektné dievča, inteligentné a vášnivé. Otec mu prezradí, že muži v ich rodine majú schopnosť cestovať do minulosti. Tim stretáva Mary a ich vzťah je dokonalý, pretože každú chybu Tim dokáže napraviť návratom v čase. Vec má však háčik – s každým návratom sa stratí všetko, čo sa dovtedy stalo. A niektoré straty zamrzia.

PREMIÉRA: 14. 11. 2013

Kameňák 4

(*Kameňák 4*, Česko, 2013) DCP 2D, 86 min., MN 15, KOMÉDIA **RÉŽIA:** Ján Novák **HRAJÚ:** Václav Vydra, Dana Morávková, Martin Dejdar, Josef Laufer, Hana Čížková **DISTRIBÚTOR:** Saturn Entertainment

Pepan so synom Pepíkom sa musia naučiť žiť v domácnosti bez ženskej ruky, pretože Vilma odišla za dcérou do Austrálie. Navyše sa Pepan stal starostom Kameňákova. Čaká ho neľahká úloha založiť mestskú políciu, aby peniaze z pokút zaplnili kasu. Kuchár Lojza použije na polievanie marihuany známy Modrý prameň podporujúci sexuálny apetít a táto kombinácia má fantastický účinok.

PREMIÉRA: 28. 11. 2013

Len 17

(*Jeune et jolie*, Francúzsko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 94 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA **RÉŽIA:** François Ozon **HRAJÚ:** Marine Vacth, Géraldine Pailhas, Frédéric Pierrot **DISTRIBÚTOR:** Continental Film

Študentka Isabelle trávi leto na slnečnom juhu Francúzska. Zažíva tu prvé sexuálne skúsenosti a po návrate do Paríža sa so svojou objavenou sexualitou rozhodne experimentovať. Začína sa za peniaze stretávať so staršími mužmi. Počas štyroch ročných období rozohráva Ozon dievčenskú verziu slávneho Buñuelovho filmu *Krása dňa*.

PREMIÉRA: 28. 11. 2013

Klauni

(*Klauni*, Česko/Luxembursko/Slovensko, 2013) DCP 2D, 121 min., MP 12, KOMEDIÁLNA DRÁMA

RÉŽIA: Viktor Tauš **HRAJÚ:** Didier Flamand, Kati Outinen, Jiří Lábus, Julie Ferrier

DISTRIBÚTOR: Continental Film

Oskar, Max a Viktor vytvorili kedysi klaunskú skupinu Busters. Ich výstupy v sebe niesli kúsok oslobodzujúceho pocitu v dobe komunistického režimu. Potom sa medzi klaunami niečo vážne stalo a už nedokázali spolupracovať. Oskar emigroval a po návrate do Prahy je jeho konfrontácia s dvomi bývalými kamarátmi nevyhnutná. O filme čítajte viac na str. 19.

PREMIÉRA: 7. 11. 2013

Mafánovci

(*The Family/Malavita*, USA/Francúzsko, 2013) DCP 2D, ŠUP, 111 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, ČIERNA KOMÉDIA

RÉŽIA: Luc Besson **HRAJÚ:** Robert De Niro, Michelle Pfeiffer, Tommy Lee Jones

DISTRIBÚTOR: Magic Box Slovakia

Giovanni je bývalý mafánsky boss zvyknutý všetko a všetkých ovládať. Teraz je spolu s energickou manželkou a deťmi zaradený do programu na ochranu svedkov, ale život slušných občanov im akosi nejde. Agent FBI, ktorý ich má na starosti, je z nich už zúfalej. Musí ich opäť presťahovať, pretože po „udavačskej“ rodine ide mafia...

PREMIÉRA: 21. 11. 2013

Mníška

(**La religieuse**, Francúzsko/Nemecko/Belgicko, 2013) DCP 2D + blu-ray + DVD, 108 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Guillaume Nicloux **HRAJÚ:** Isabelle Huppert, Louise Bourgoïn, Martina Gedeck, Agathe Bonitzer, Marc Barbé, Pauline Etienne
DISTRIBÚTOR: Film Europe

Suzanne Simonin poslali ako mladú proti jej vôli do kláštora, pretože jej rodičia si nemohli dovoliť dať jej bohaté veno. Matka predstavená chápe pocity mladej ženy, jej túžbu po slobode, a pomáha jej prispôbiť sa každodennosti kláštorného života. Keď však láskavá žena zomrie, Suzanne čaká pekló.

PREMIÉRA: 7. 11. 2013

NO

(**NO**, Čile/USA/Francúzsko, 2012) DCP 2D + blu-ray + DVD, 118 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Pablo Larraín **HRAJÚ:** Gael García Bernal, Alfredo Castro, Néstor Cantillana, Antonia Zegers **DISTRIBÚTOR:** Asociácia slovenských filmových klubov

René sa vracia do Čile zo stáže v USA, počas ktorej sa učil stratégii predaja kokakoly. Po návrate sa zapojí do politického diania a rozhodne sa viesť kampaň demokratických strán proti despotickejmu generálovi. Film bol nominovaný na Oscara za najlepší cudzojazyčný film. Recenziu filmu nájdete na stranách 38 až 39.

PREMIÉRA: 28. 11. 2013

Pozdrav zo spermobanky

(**Delivery Man**, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 103 min., ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Ken Scott **HRAJÚ:** Cobie Smulders, Vince Vaughn, Britt Robertson, Chris Pratt, Ben Bailey, Bobby Moynihan

DISTRIBÚTOR: Bontonfilm

David si v mladosti zarábal tak, že „brigádoval“ ako darca spermií. Teraz má štyridsať rokov a zisťuje, že sa stal nepriamo otcom viac ako stovky detí. Mnohé z nich túžia spoznať svojho „utajeného“ otca, ale David to odmieta, nechce prísť o svoju anonymitu. Ako dlho sa mu to bude dariť?

PREMIÉRA: 7. 11. 2013

Tu na zemi

(**Icí-Bas**, Francúzsko, 2012) DVD, ŠUP, 100 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA/HISTORICKÝ

RÉŽIA: Jean-Pierre Denis

HRAJÚ: Céline Sallette, Eric Caravaca, Jacques Spiesser, Yves Beneyton, Aladin Reibel, Oscar Copp **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Píše sa rok 1943. V Nemcami okupovanom Francúzsku pracuje cnostná mníška Luce ako zdravotná sestra v nemocnici. Keď stretne vojenského kňaza Martiala, pochybujúceho v hrôzach vojny o zmysle viery, jej život sa obráti naruby. Pre vášnivú lásku k Martialovi opúšťa ženský kláštor aj svoju komunitu.

PREMIÉRA: 14. 11. 2013

Velká nádhera

(**La grande bellezza**, Taliansko/Francúzsko, 2013) DCP 2D + DVD, ŠUP, 142 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMEDIÁLNA DRÁMA

RÉŽIA: Paolo Sorrentino **HRAJÚ:** Toni Servillo, Carlo Verdone, Sabrina Ferilli, Carlo Bucciaro **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Svojím najnovším filmom *Velká nádhera* sa medzinárodne úspešný a oceňovaný taliansky režisér Paolo Sorrentino vracia k osvedčenej spolupráci so slávnym hercom Tonim Servillom a prináša vizuálne podmanivú komediálnu drámu o hľadani zmyslu vlastnej existencie a o zmierení sa s večne plynúcim časom a starnúcim telom.

► Mariana Jaremková a Miro Ulman

PREMIÉRA: 23. 11. 2013

Tango libre

(**Tango libre**, Francúzsko/Belgicko/Luxembursko, 2012) DCP 2D + blu-ray + DVD, ŠUP, 98 min., MP 12, ČESKÉ TITULKY, DRÁMA

RÉŽIA: Frédéric Fonteyne **HRAJÚ:** François Damiens, Sergi López, Anne Paulevich, David Murgia **DISTRIBÚTOR:** Film Europe

Tango nie je iba tanec. Tango je emócia. Jean-Christophe je väzenským dozorcóm. Osamelý, nie príliš šťastný a bez perspektívy. Jedinou radosťou v jeho živote sú kurzy argentínskeho tanga. Stretáva tu Alice, ktorá má manžela vo väzení, kde Jean-Christophe pracuje. Postupne je vtiahnutý do jej komplikovaného života a pod vplyvom romantického citu porušuje zásady a pravidlá, podľa ktorých žil.

PREMIÉRA: 7. 11. 2013

Thor: Temný svet

(**Thor: The Dark World**, USA, 2013) DCP 2D + DCP 3D, ŠUP, 113 min., MP 12, SLOVENSKÉ TITULKY, AKČNÉ SCI-FI

RÉŽIA: Alan Taylor **HRAJÚ:** Chris Hemsworth, Natalie Portman, Kat Dennings, Tom Hiddleston **DISTRIBÚTOR:** Saturn Entertainment

V pokračovaní veľkolepej ságy sa asgardský boh hromu Thor snaží udržať mier v celom vesmíre. Stojí však proti silnému nepriateľovi, mocnejšiemu ako Odin aj celý Asgard. Tvárou v tvár zlu sa musí Thor vydať na nebezpečnú misiu, na ktorej sa zblíži s krásnou Jane Foster. Udalosti ho však nútia k zásadnej voľbe. Musí obetovať všetko, aby zachránil ľudstvo.

PREMIÉRA: 14. 11. 2013

To je koniec!

(**This Is the End**, USA, 2013) DCP 2D, ŠUP, 107 min., MN 15, ČESKÉ TITULKY, KOMÉDIA

RÉŽIA: Seth Rogen, Evan Goldberg **HRAJÚ:** James Franco, Jason Segel, Jonah Hill, Seth Rogen, Michael Cera **DISTRIBÚTOR:** Itafilm

Divoký večierok sa mení na boj o život. Šesť kamarátov sa ocitne uprostred apokalyptického Los Angeles. Útočisko hľadajú v dome jedného z nich, ale z domácich zásob jedla ubúda a začína sa aj dusná „ponorka“. Napokon sú nútení dom opustiť. Podarí sa im prežiť apokalypsu?

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY TÝKAJÚCE SA DISTRIBUČNÝCH TITULOV!)

Tváre spoza kamery

Kino Lumiére sa od 13. novembra stane aj galériou. Slovenský filmový ústav v spolupráci so Stredo-európskym domom fotografie organizuje výstavu fotografa Mira Nôtu s názvom *Strieborné tváre*. Výstava, ktorá sa koná pri príležitosti 50. výročia SFÚ, predstaví portréty významných osobností slovenského filmu. „Urobiť portrétu fotografiu tak, aby zachytila podstatu a hĺbku portrétovanej osoby, je skutočne zložitá,“ hovorí kurátorka výstavy Michaela Bosáková. „Chce to tú správnu náladu na strane fotografa aj objektu, správny moment, správny výraz a v neposlednom rade to správne miesto. Miro Nôta si vybral ešte ťažšiu cestu za ľuďmi, ktorí sú obvyčajne v pozadí a ktorí zachytávajú obrazy tiež, i keď iným spôsobom. Cieľ je však rovnaký – urobiť dobrý obraz. Výstava Strieborné tváre predstavuje výber tridsiatich fotografií známych tvorcov slovenského filmu, ktoré Miro

Nôta fotografoval v ich obľúbenom prostredí, čo sa odráža v uvoľnených výrazoch a pózach fotografovaných. Portréty tak pôsobia ľahko a dôveryhodne. Je v nich vidieť určitý nadhľad, pohodu a dôveru medzi autorom a objektom.“

Výstava je iba zlomkom z rozsiahleho archívu fotografa. „Fotografie Mira Nôtu pre Slovenský filmový ústav vznikali v období posledných desiatich rokov,“ vysvetľuje generálny riaditeľ SFÚ Peter Dubecký. „Výstava portrétov Strieborné tváre je o výnimočných ľuďoch. O slovenských filmároch, ktorí tvoria súčasnosť a dejiny slovenskej kinematografie.“ Vernisáž výstavy *Strieborné tváre* sa bude konať v Kine Lumiére 13. novembra o 19. hodine. Výstava bude prístupná verejnosti denne počas premietania kina, vždy od 18. do 21. hod., a potrvá do konca decembra 2013. Viac na www.aic.sk/kinolumiere.

► jar, sim

Festival Áčko rozdal ceny

Na Vysokej škole múzických umení v Bratislave sa v dňoch 16. až 19. októbra uskutočnil 17. ročník festivalu študentských filmov Áčko. A hoci jeho program tvorili najmä snímky zo slovenských škôl, festival uviedol aj výber z tvorby poslucháčov The London Film School, bruselskej RITS School of Arts a Univerzity Tomáša Baťu v Zlíne. Hostia z Veľkej Británie, Belgicka, Česka i Maďarska zároveň viedli niekoľko master classov.

Vítaným filmom 17. ročníka Áčka sa stal titul *Oslava*, ktorému päťčlenná porota pod vedením dokumentaristu Iva Brachtla udelila Grand Prix a takisto Cenu za najlepší hraný film. Porota na krátkej snímke režiséra Pavla Čižmára ocenila súlad formálnej a obsahovej stránky, civilné herectvo, výpovednosť i emocionálne pôsobenie. Čižmár rozpráva o úzkom okruhu ľudí okolo ústrednej postavy starency, ktorá sa dožíva stých narodenín. Lenže jej blízki akoby stáli za priehladnou bariérou, vzťahy sú vlastnými problémami, uzavretí vo svojich životoch, a tak sa počas plánovaných osláv výnimočného jubilea vynára najmä osamelosť oslávenkyne. Cenu za najlepší dokumentárny film získal projekt *Ja a Lucia* v réžii Petra Komára z Akadémie umení v Banskej Bystrici. Komárovo rozprávanie sa začína správou o tehotenstve jeho partnerky, pokračuje tým, ako sa sympatickí protagonisti vyrovnávajú s vedomím rodičovských povinností, a vyústí do narodenia dieťaťa. Najlepším animovaným filmom sa stal titul *Pán Mrkva*. Nahrútil ho Tomáš Danay a divákovi ponúkol dobrodružstvo húževnatej malej mrkvy, ktorá bola vytrhnutá zo záhradnej pohody.

Cenu za réžiu si prevzala Mária Rumanová za dokumentárny film *Izolácia* a ocenenie za najlepší scenár venovali porotcovia takisto snímke zaradenej medzi dokumentárne – získal ho *Ochod na korze* Petra Zákufanského. Celkovo porota rozhodla o udelení jedenástich cien a troch zvláštnych uznaní.

► dan

Nový predseda Rady Audiovizuálneho fondu

Rada Audiovizuálneho fondu zvolila 22. októbra za svojho predsedu režiséra Miloslava Luthera.

Ten v pozícii nahradí Petru Kolevskú, ktorej sa skončilo riadne funkčné obdobie. Luther je dlhoročný člen rady fondu a pôsobí aj ako pedagóg, je členom Slovenskej filmovej a televíznej akadémie a v súčasnosti pracuje na novom hranom filme *Krok do tmy*, ktorý vzniká na motívy literárnej predlohy Alfonza Bednára *Rozostavaný dom*. Zatiaľ posledným Lutherovým filmom, ktorý sa premietal v kinách, je *Tango s komármi* (2009), no skúsený tvorca má na konte aj snímky *Kráľ Drozdia brada*, *Chodník cez Dunaj*, *Anjel milosrdenstva*, *Útek do Budína* a ďalšie. Do pozície predsedu Rady Audiovizuálneho fondu bol zvolený na obdobie dvoch rokov.

► dan

Zomrel Koloman Leššo

Jeden zo zakladateľov slovenského animovaného filmu, výtvarník, animátor, karikaturista, scenárista a ilustrátor Koloman Leššo zomrel 27. septembra vo veku 70 rokov. V kontexte slovenského animovaného filmu patrí k priekopníkom práce s netradičnými výtvarnými technikami, venoval sa najmä animácii trojrozmerných objektov – keramických, drevených či plastelínových. V Leššovej spolupráci s Františkom Jurišičom vznikli napríklad filmy *Figúrky a figuríny* (1983) či *Objekty* (1990), no obľúbené boli najmä animované seriály, ktoré vytvoril opäť s Jurišičom – *Najmenší hrdinovia* a *Hlinené rozprávky*. Mnohé z jeho filmov získali medzinárodné festivalové ocenenia.

► jar

Kino Lumière pribúdajú diváci

Kino Lumière – Kino Slovenského filmového ústavu je jediným viacšalovým filmovým klubom na Slovensku, ktorý je v prevádzke 360 dní v roku. Kým v roku 2012 kino evidovalo za prvých deväť mesiacov návštevnosť 23 706 divákov, v aktuálnom roku prekročila k 31. septembru hranicu 33 000 divákov. Výborná októbrová návštevnosť zároveň naznačuje, že už k 31. októbru prekročí Lumière celkovú návštevnosť roku 2012 (36 155 divákov).

► zh

V Martine bude programovací seminár ASFK

Od 22. do 24. novembra sa bude v Martine konať jesenný celoslovenský programovací seminár zástupcov filmových klubov registrovaných v Asociácii slovenských filmových klubov (ASFK). V novozdigitalizovanom martinskom kine Strojár, kde pôsobí filmový klub Alternatíva, sa opäť stretnú kinári a dramaturgovia filmových klubov, aby spoločne prediskutovali aktuálne témy súvisiace s dramaturgiou, prevádzkovaním a programovaním kín na Slovensku. Počas podujatia sa predstaví nový celoročný projekt ASFK *Nové kino*, určený na vzdelávanie kinárov. Súčasťou programu bude valné zhromaždenie ASFK. Pracovnú poradu doplnia projekcie noviniek z klubovej distribúcie s odbornými úvodmi. Programovacie semináre sú dôležitou súčasťou činnosti ASFK a jedinou kontinuálnou vzdelávacou aktivitou v oblasti dramaturgie a programovania filmových klubov na Slovensku. ASFK ich organizuje od roku 1993, a to pravidelne dvakrát do roka – na jar a na jeseň.

► jar

Medzi expertmi českého filmového fondu sú aj Slováci

Český minister kultúry Jiří Balvín menoval generálneho riaditeľa Slovenského filmového ústavu Petra Dubeckého obsahovým a ekonomickým expertom Štátneho fondu kinematografie v okruhu zachovania a sprístupňovania národného filmového dedičstva s účinnosťou od 27. augusta 2013. Obsahovými expertmi v tom istom okruhu boli menovaní aj ďalší pracovníci SFÚ – špecialista na digitalizáciu Peter Csordás a koordinátor projektu SK CINEMA Marián Hausner. Úlohou experta je vyhotovenie expertnej analýzy, ktorá je podkladom pre odborné posúdenie obsahu a ekonomickej stránky projektu žiadajúceho o podporu vo fonde a je určená Rade Štátneho fondu kinematografie. Rada potom hodnotí žiadosti s prihliadnutím na expertné analýzy. Štátny fond menuje expertov pre desať okruhov – vývoj českého kinematografického diela, výroba českého kinematografického diela, distribúcia, projekt v oblasti technického rozvoja a modernizácie ki-

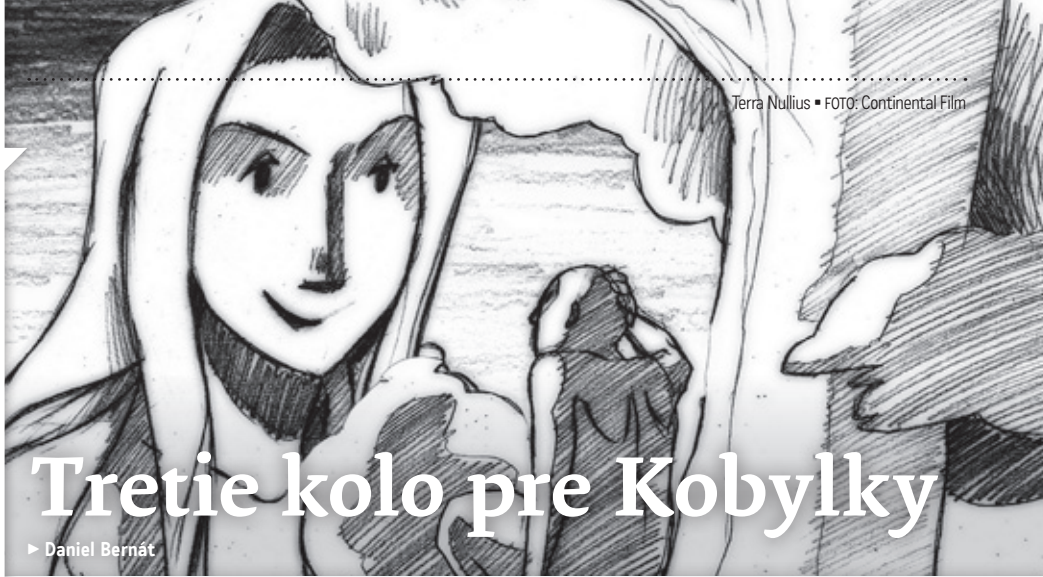
nematografie, propagácia českého kinematografického diela, publikačná činnosť v oblasti kinematografie a činnosti v oblasti filmovej vedy, zachovávanie a sprístupňovanie národného filmového dedičstva, vzdelávanie a výchova v oblasti kinematografie, filmový festival a prehliadka v oblasti kinematografie, ochrana práv ku kinematografickým dielam a ich záznamom. Každá z kategórií je ešte rozdelená na obsahový a ekonomický okruh. Medzi expertmi Štátneho fondu kinematografie má Slovensko aj ďalšie zastúpenie, menovanými boli napríklad animátorka Katarína Kerekesová či filmoví teoretici Martin Ciel a Daniel Vadocký. Štátny fond kinematografie vznikol 1. januára 2013 na základe zákona č. 496/2012 Zb. o audiovizuálnych dielach a podpore kinematografie a o zmene niektorých zákonov (zákon o audiovizii). Nový fond je právnym nástupcom Štátneho fondu Českej republiky pre podporu a rozvoj českej kinematografie.

► jar

Ocena najlepších kameramanov

Asociácia slovenských kameramanov (ASK) a Literárny fond po trojročnej pauze opäť vyhlasujú nový ročník tvorivej súťaže o najlepší kameramanský výkon v rôznych druhoch a žánroch audiovizuálnych diel Kamera 2013. Cieľom súťaže je podporiť a motivovať zvyšovanie kvality profesie kameramana a prispieť tak k zvyšovaniu celkovej úrovne audiovizuálnej tvorby na Slovensku, ako aj k prezentácii výsledkov práce slovenských kameramanov v zahraničí. Kamera je otvorenou národnou súťažou pre všetkých kameramanov, ktorí sa podieľajú na vzniku nielen slovenských, ale aj inonárodných audiovizuálnych diel. Udeľujú sa nasledujúce ceny: Hlavná cena Kamera 2013 – hraná filmová tvorba, Cena za celoživotné dielo kameramana, Cena za hraný televízny film, Cena za dokumentárny a krátky hraný film, Cena za audiovizuálnu reklamu a videoklip a Cena za najlepší študentský film. Okrem Ceny za celoživotné dielo kameramana rozhoduje o víťazoch ostatných kategórií päťčlenná porota. Výsledky súťaže budú slávnostne vyhlásené 20. novembra.

► jar

Tretie kolo pre Kobyľky

► Daniel Bernát

V septembri sa do kín dostali prvé *Kobyľky* s tým, že každý mesiac divákovi prinesú novú zostavu filmov. V novembri projekt pokračuje treťou časťou a predstavuje ďalšiu šesticu snímok študentov a absolventov bratislavskej VŠMU. Ide o dva hrané, dva dokumentárne a dva animované tituly. *Kobyľky III* sa do kín dostávajú 12. novembra.

Režiséra Teodora Kuhna sme vo *Film.sk* spomínali už pred rokom, keď sa na piešťanskom festivale Cinematik premietal jeho magisterský film *Momo* (ktorý bol zaradený do prvej časti *Kobyľiek*). *Momo* ukázal Kuhna v dobrom svetle a niektoré jeho motívy súvisia s režisérovo krátkou študentskou snímokou *Stratené deti*, ktorá získala cenu za najlepší hraný film na festivale Áčko a kiná ju uvedú v rámci projektu *Kobyľky III*. Stratenými deťmi sú v tomto prípade sídliskoví tínedžeri, ktorí trávajú čas opojnými večierkami, rapovaním a snahou rozpustiť svoju osamelosť v partii drsných „odchovancov ulice“. Aj hrdina Kuhnovej snímky skúša túto cestu, ale zdá sa, že si ňou nie je istý.

Druhým hraným filmom v zostave *Kobyľiek III* je *Jama*. Režisér Pavol Čižmár kombinuje prvky hororu a komédie v rozprávaní o mužovi, ktorému kedysi zmizla dcéra a po dlhom čase naďabil na novú stopu. Zavedie ho do odľahlej lesnej chaty, kde vybavený lopatou prekvapí mladú dievčinu. A prekvapenie prichádza aj v závere filmu, do ktorého Čižmár obsadil aj Gabrielu Marcinkovú, Vladimíra Kittlera, Luboša Kostelného či Iva Gogála.

Z dokumentárnych filmov sa do tretieho výbe-

ru *Kobyľiek* dostali tituly *Bezmocná hŕstka* a *Kar*. V prvom z nich portrétuje režisérka Mária Rumanová dvoch hudobníkov, ktorí trávajú večery rojčivými debatami. Rumanová ich sprevádza aj na nočnej ceste „zo záťahu“, na ktorej stretnú dvoch mladíkov a v dobrom rozmare im prisľúbia koncert vo vrakunskom Pentagone... Druhý dokument *Kar* nakrútil Miro Jelok a je charakterizovaný ako „hyperkomédia o tabakovej továrni“.

Láska na prvý pohľad, tak sa volá krátky animovaný film Veroniky Kocourkovej, ktorá sa s nadhľadom pozrela na to, aká ošemetná môže takáto láska byť. Animovaná snímka *Terra Nullius* sa dá zase chápať aj ako podobenstvo o vzťahu, ktorý začnú devastovať vlastnícke sklony a túžba ovládať, využívať, dominovať, prispôbovať vlastným potrebám. A nemusí ísť zákonite o vzťah dvoch ľudí.

S treťou časťou *Kobyľiek* sa už pomaly dá posúdiť, či sa napĺňa zámer dramaturgov projektu prezentovať dynamiku a neohrozenosť mladých tvorcov a ako ich filmy tľmočia to, čo sa dnes okolo nás deje a čoho sme súčasťou. ▲

Kobyľky III: Bezmocná hŕstka (r. Mária Rumanová, Slovensko, 2012), **Jama** (r. Pavol Čižmár, Slovensko, 2013), **Kar** (r. Miro Jelok, Slovensko, 2011), **Láska na prvý pohľad** (r. Veronika Kocourková, Slovensko, 2012), **Stratené deti** (r. Teodor Kuhn, Slovensko, 2011), **Terra Nullius** (r. Martina Frajštáková, Slovensko, 2011)

O smrti bez trýznenia

► Roberta Tóthová (absolventka scenáristiky na FTF VŠMU)

Do tunajších kín vstúpi 14. novembra nový film českého režiséra Zdeňka Týca *Ako nikdy*. Slovensko sa na ňom podieľalo ako minoritný koproducent.

Dej komornej drámy sa sústreďuje na troch protagonistov – na smrteľne chorého maliara a sochára Vladimíra Holasa, stvárneného Jiřím Schmitzerom, jeho partnerku, temperamentnú umelkyňu Karlu (Petra Špalková), a bohémku dvojicu dopĺňa zdravotná sestra Jaruna (Taťjana Medvecká), bývalá Holasova milienka. Nevšedná zostava spolu so stavom hlavného hrdinu tvoria živnú pôdu na rozvíjanie slubnej drámy.

Režisér Zdeněk Tyc definuje tému príbehu: „*Film Ako nikdy je o umieraní, o vzťahoch najbližších ľudí žijúcich okolo hlavnej postavy. Opiera sa o presné vyjadrenie existenciálneho pocitu, že všetko sa mení, všetko prchá, nič sa neopakuje a v živote je dôležitý iba život.*“ Téma smrti je tenkým ľadom, ktorý sa môže ľahko prelomiť pod váhou sentimentálnosti. Zdeněk Tyc sa vyhýba prvoplánovému dojmániu, vo filme sa snaží o hodnoverné zachytenie života. „*Film chce náročného diváka potešiť svojou hĺbkou a presvedčivosťou, ťažkú tému podať s ľahkosťou, nikoho netrýzniť kručivým naturalizmom, ktorý by sa mohol so smrťou spájať.*“ Režiséra zaujal intímny text Markéty Bidlasovej, s ktorou napísali scenár spoločne. Ich predošlou spoluprácou bol nereálny, no úspešný scenár *Eldorado*. Tvorcovia sa pri filme *Ako nikdy* inšpirovali v reálnom prostredí, v živote a najväčší dôraz kladú na pravdivosť. Postavy sú presné, scenár má pre tvorcov osobný

význam a je naplnený skutočnými emóciami.

V príbehu zohráva významnú úlohu miesto deja. Hlavný hrdina sa rozhodne nezomierať v nemocnici, ale doma, vo svojom „chráme“, kde sa uzatvára pred svetom, a na postavy má prostredie magnetizujúci účinok. Dom je zároveň priestorom, kde sa krížia vzájomné konflikty postáv. Film stojí na zaujímavom protagonistovi, ktorého charakter vysvetľuje Zdeněk Tyc. „*Maliar Holas je sebec. Jeho negatívne povahové rysy znásobuje vedomie smrti. Má však aj vlastnosti originálne, je priamy a rýdži ako diamant.*“

Kameramanom filmu je Patrik Hoznauer, ktorý debutoval Tycovým štvrtým celovečerným filmom *Smradi* a neskôr spolupracovali aj na filme *El Paso*. „*Kamera sa snaží nestrhávať na seba pozornosť, naopak, chce v dobrom slúžiť hercom a téme,*“ hodnotí vizuálny štýl filmu režisér.

Titul *Ako nikdy* mal medzinárodnú premiéru na filmovom festivale vo Varšave. „*Je to prestížny festival a pre tento typ filmového príbehu ideálny. Film je svojou témou a spôsobom rozprávania určený skôr náročnejšiemu divákovi filmových klubov a artkín. Divákovi, ktorý má chuť zamýšľať sa nad vecami, ktoré nepatria medzi tie radostné, ale zato sú dôležité a obohacujúce,*“ vysvetľuje producentka Ľubica Orechovská. A aké sú očakávania režiséra? „*Ambície nie sú žiadne, viac ako jeden divák na projekcii je radosť,*“ uzatvára skromne. ▲

Ako nikdy (*Jako nikdy*, r. Zdeněk Tyc, Česko/Slovensko, 2013) • CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 778 667 eur (bez podpory AVF/RTVS/MK SR) • POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: film bude uvádzaný na DCP a DVD nosičoch

Nesmrtelnosť ľudskej nenávisti

► Daniel Bernát

Poľský režisér Władysław Pasikowski nakrútil v koprodukcii Poľska, Holandska, Ruska a Slovenska film **Dozvuky**, ktorý vypovedá aj o tom, akých zverstiev sú ľudia schopní. A nespomína ich len v súvislosti s vojnovými časmi. **Dozvuky** majú slovenskú premiéru 14. novembra.

Emigrant Franciszek sa po rokoch strávených v Amerike vracia do rodnej poľskej dediny, kde žije jeho mladší brat Józef. Franciszek postupne zisťuje, že jeho brata majú miestni v zuboch. Začne pátrať po súvislostiach a tým sa nevraživosť dedičanov ešte umocňuje. Napokon vysvitne, že ich nenávisť má hlboké korene a počas vojny eskalovala do zverstiev páchaných na židovských obyvateľoch.

Hoci vznik filmu inšpirovala kniha amerického historika poľského pôvodu Jana Tomasz Gossa *Neighbors: The Destruction of the Jewish Community in Jedwabne, Poland*, ktorá sa zaoberá masakrou židovskej komunity v obci Jedwabne spáchanou tamojšími obyvateľmi, Władysław Pasikowski poznáva, že viac než so samotnými GROSSOVÝMI dielami súvisí film **Dozvuky** s hysterickou reakciou poľskej spoločnosti na ich vydanie.

Do úloh bratov Józefa a Franciszka obsadil režisér Macieja Stuhra a Ireneusza Czopa. „Každý sa rád považuje za dobrého a správneho človeka. Domnievam sa, že až v extrémnych situáciách človek odhaľuje pravdu o sebe samom. Až vtedy vidí, čoho je schopný. A **Dozvuky** také extrémne situácie ukazujú,“ odpovedal Czop na otázku, ako hodnotí svoju postavu Franciszka. V hlavnej ženskej úlohe snímky účinkuje slovenská herečka Zuzana Fialová a medzi koproducentmi sú slovenské spoločnosti Attack

and Trigon Production. „Oslvil nás scenár. Pričádzať s niečím novým, navyše s témou, ktorá má potenciál otvoriť celospoločenský problém a diskusiu, je výzva, aká sa neodmieta,“ hovorí Ľubomír Slivka zo spoločnosti Attack Film o dôvodoch, z ktorých sa do projektu pustili. „Majoritný producent – poľská spoločnosť Apple Film – oslvil popri nás aj Holanďanov a Rusov. Spolu sme požiadali o podporu Eurimages a my sme dali žiadosť aj na Audiovizuálny fond. V zahraničí sme uspeli, doma nie. Napriek všetkému sme sa pustili do výroby. Pôvodne sa obrázky z dediny mali nakrúcať na južnom Slovensku. Absolvovali sme obhliadky, navrhli lokality, ale, žiaľ, v danom období sme neboli dostatočne finančne silní na zabezpečenie takého rozsiahleho nakrúcania. Dedina sa napokon realizovala pri Varšave. V AVF sme o rok znova žiadali o podporu. Predviedli sme hrubý zozrieh materiálu a podporu získali. Na Slovensku sme tak stihli urobiť časť postprodukčných prác. Sme radi, že Slovensko ostalo v projekte zastúpené Zuzanou Fialovou aj prácou slovenských filmárov, najmä Patrika Pašša ako supervízora strihu,“ dodáva Slivka a pripomína, že **Dozvuky** už získali niekoľko ocenení, v Poľsku ich videlo pol milióna divákov a okrem slovenskej distribúcie sa film dostáva aj do klubovej distribúcie v USA. ▲

O láske a lúčení

► Robert Pospiš (filmový publicista)

Po ére priemerných komédií, gýčovej romantiky a presladených rozprávok prišli v Česku na rad filmy s prívlastkom „európske“. Do tejto kategórie patrí aj novinka režiséra Viktora Tauša **Klauni**. Má medzinárodné obsadenie, atraktívne vizuálne spracovanie a príbeh, ktorý si zaslúži veľké plátno.

„Na počiatku bol Boris Hybner. Mal som to šťastie, že som bol na začiatku svojej vlastnej umeleckej cesty jeho žiakom, kamarátom, hromozvodom, rohožkou alebo čímkoľvek, čo práve potreboval. Pre môj obdiv k technike jeho hrania mi dlho unikala podstata človeka za ňou. Či už to bol neúspech, choroba, alebo ktorákoľvek z „radostí“, ktoré mu život nadelil, vždy im čelil a vždy zdolával svoju podstatu s humorom. Mal som takisto možnosť sledovať, ako svoju kreativitu a poéziu vnáša do svojho domova. Odvtedy v sebe nesiem sen natočiť film zo súkromia klauna,“ objasňuje Viktor Tauš impulz na nakrútenie **Klaunov**.

Oskar, Max a Viktor vytvorili klaunskú skupinu Busters a počas komunistického režimu predstavovali ich vystúpenia viac ako dobrú zábavu. Symbolizovali slobodu a nádej. Nerozlučná trojica sa však rozhádala a dnes sa jej členovia nedokážu vystáť. Ich príbeh opäť rozhybe Oskarov návrat z emigrácie. V Prahe chce uzavrieť svoju umeleckú kariéru, stretnutie s bývalými kolegami je preto nevyhnutné. Aj napriek hádkam im osud dopraje poslednú šancu na poriadnu šou. V hlavných úlohách uvidíte Jiřího Lábusa, Oldřicha Kaisera a Didiera Flamanda.

Už z upútavky je zjavné, že Tauš nakrútil svoj srdcový projekt. Ako sa mu doň podarilo zohnať zahraničné herecké hviezdy ako Kati Outinen alebo

Julie Ferrier? „Všetko sa začína pri scenári. Musíte rozprávať príbeh, ktorý sa ľudí dotkne. Keď sa to podarí, herci s vami pôjdu kamkoľvek a nezáleží na tom, akú majú národnosť.“ Autorom scenára je ostrieľaný Petr Jarchovský: „Je to scenárista, ktorý rozumie ľuďom a má ich rád. V prípade **Klaunov** scenár trpezlivo prepisoval podľa hereckých skúšok až do konečnej desiatej verzie. To všetko nakoniec trvalo dva roky,“ dodáva český režisér. Film sa nakrúcal tri mesiace a hneď v niekoľkých krajinách (Česko, Luxembursko, Fínsko, Slovensko). Podľa Tauša sú **Klauni** príbehom o láske a lúčení: „Vo vzťahu k tomu sme sa rozhodli film poňať ako poklonu klasickému filmovému rozprávaniu, ktoré tak veľmi milujem. **Klauni** sú mojou poslednou snímkou natočenou na 35 mm film, kamerami Panavision a s ateliérovými interiéromi.“

Prečo by ste si teda podľa Tauša nemali dať ujsť **Klaunov**? „Po dlhšom čase uvidíte Oldřicha Kaisera a Jiřího Lábusa spolu a v úlohách komikov. Sledovať ich, dôvernú debatu s osudom cez humor je skutočná radosť. Po ich boku navyše uvidíte plejádu skvelých českých a zahraničných hercov. A v neposlednom rade spoznáte svet **klaunov**, svet ľudí, ktorým sa celý život smežeme v televíznych estrádach, cirkusoch a divadlách a o ich súkromí pritom vieme tak málo.“ ▲

Dozvuky (Poklosie), r. Władysław Pasikowski, Poľsko/Holandsko/Rusko/Slovensko, 2012 • CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 2 000 000 eur (podpora AVF: 56 800 eur) • POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: 3 DCP nosiče a 3 blu-ray disky

Klauni (Klauni), r. Viktor Tauš, Česko/Fínsko/Luxembursko/Slovensko, 2013 • CELKOVÝ ROZPOČET FILMU: 2 148 099 eur (podpora AVF: 105 000 eur) • POČET KÓPIÍ, V KTORÝCH SA FILM BUDE DISTRIBUOVAŤ V SLOVENSKÝCH KINÁCH: približne 30 DCP nosičov

Vyšší komfort divákov

► Simona Nôtová

Výstavba digitalizačného pracoviska, ktorá sa realizuje v suterénnych priestoroch Kina Lumière, by mala byť ukončená do 22. novembra 2013. Ako súčasť projektu Digitálna audiovizia, realizovaného zo štrukturálnych fondov Európskej únie, pokračuje podľa plánovaného harmonogramu. Po jeho vybudovaní a technologickom vybavení plánuje Slovenský filmový ústav (SFÚ) spustiť rekonštrukciu Kina Lumière.

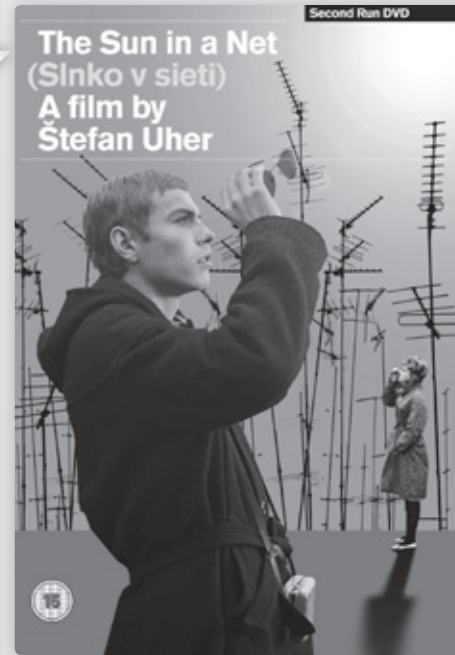
Rekonštrukciu Kina Lumière plánuje SFÚ už od jeho otvorenia v septembri 2011, keď sa po vypataní bývalého nájomcu stal prevádzkovateľom jeho priestorov. Vtedy sprístupnil návštevníkom kina dve zo štyroch kinosál, ktoré prešli základnou technickou úpravou, vymenili sa v nich premietacie plátna, sfunkčnili sa technologické zariadenia a nainštalovalo sa ozvučenie Dolby Digital Surround Ex do kinosály K1, čím sa významne zvýšila kvalita zvuku. Vzhľadom na to, že zvyšné dve kinosály v suteréne nebolo možné bez komplexnej rekonštrukcie vôbec používať, rozhodol sa SFÚ pristúpiť k celkovej renovácii a modernizácii Kina Lumière, na ktorú získal prostriedky od svojho zriaďovateľa, Ministerstva kultúry (MK) SR.

Na prípravu rekonštrukcie – jej projektovú dokumentáciu získal SFÚ časť financií už v roku 2009. V súvislosti s výstavbou digitalizačného pracoviska, počas ktorej sa ukázalo, že inžinierske siete v suterénnych priestoroch kina sú v havarijnom stave, vyčlenilo MK SR tento rok na prvú časť rekonštrukčných prác príspevok vo výške 200 000 eur. Na ne bude neskôr nadväzovať celková rekonštrukcia kina vrátane nadzemného podlažia, ktorej súčasťou bude úprava podláh, stien i podhládov, dispozičné úpravy priestorov, napríklad v kinosále K1, ktorá sa sprístupní i pre návštevníkov na invalidnom vozíku, vybudujú sa aj nové sociálne zariadenia a ďalšia výbava. V projekte sa uvažuje aj o úprave vstupu do kina a plánuje sa i samostatný vchod do pripravovanej kaviarne.

Okrem výstavby digitalizačného pracoviska a prvých rekonštrukčných prác v suteréne objektu sa tento rok aj vďaka finančnej podpore Audiovizuálneho fondu (AVF) realizovala digitalizácia kinosály K1, kde bol verejnou súťažou zabezpečený

digitálny projektor s príslušenstvom. Bez digitálnej výbavy kino dnes, v ére distribúcie filmov prostredníctvom DCP nosičov, už nemôže existovať. Uvádza, že filmov z DCP môžu diváci Kina Lumière zaregistrovať na rozšírenej dramaturgii programu a zvýšenej kvalite projekcií. Komfort diváka je napokon jedným z hlavných zámerov samotnej rekonštrukcie kina. „Vybavenie kín digitálnymi technológiami štandardov DCI je celosvetovo elementárnou technologickou výbavou pre zachovanie audiovizuálnej kultúry. Túto skutočnosť na Slovensku potvrdzuje fakt, že väčšina distribučných spoločností takmer úplne rezignovala na výrobu 35 mm kópií a filmy poskytujú kinám výhradne na digitálnych nosičoch,“ vysvetľuje nevyhnutnosť digitalizácie Zita Hosszúová, manažérka Kina Lumière. Slávnostné otvorenie zdigitalizovanej kinosály K1 sa uskutočnilo v júli a premietal sa na ňom zreštaurovaný film Petra Solana *Kým sa skončí táto noc* z roku 1965.

V októbri podal SFÚ na Audiovizuálny fond druhú žiadosť o príspevok na digitalizáciu kinosály K2. Vyžiadali si to prevádzkové potreby a zvýšený počet nových slovenských a európskych filmov na DCP nosičoch. Jej súčasťou bude i realizácia zvuku, keďže doteraz táto kinosála nemá ozvučenie dolby stereo. Po celkovej rekonštrukcii vrátane digitalizácie dvoch kinosál v suteréne objektu bude môcť Kino Lumière v plnom rozsahu zabezpečiť projekcie slovenských filmov v najvyššej možnej kvalite. Pripravovanými investíciami sa podstatne zvýši potenciál Kina Lumière ponúkať návštevníkom na dennej báze plnohodnotnú, cenovo dostupnú programovú alternatívu k multiplexom a kinám, ktoré sa svojou dramaturgiou orientujú viac na komerčný film. ▲

Anglické DVD Slnko v sieti boduje

► Daniel Bernát

Po tom, čo niekoľko významných snímok z archívu Slovenského filmového ústavu (SFÚ) vydala spoločnosť Malavida na DVD nosičoch určených pre frankofónny trh, začala slovenská filmová klasika prenikať aj k divákovi vo Veľkej Británii. V auguste tam vyšlo DVD s Uhrovým filmom *Slnko v sieti* a zaznamenalo pozitívne reakcie.

DVD *Slnko v sieti* (*The Sun in a Net*) vyšlo vďaka spolupráci SFÚ a britského nezávislého vydavateľstva Second Run, ktoré sa zameriava na kvalitné umelecké filmy z celého sveta. „Vydali sme už veľa dôležitých filmov zo strednej a východnej Európy, medzi nimi aj české, maďarské a poľské a do pozornosti britských divákov sme priniesli diela takých veľkých filmárov ako František Vlácil, Miklós Jancsó, Károly Makk, Andrzej Munk, Andrzej Wajda

či István Szabó,“ pripomína riaditeľ vydavateľstva Second Run Mehelli Modi a pokračuje: „Doteraz sme ešte nemali príležitosť obsiahnuť aj bohatstvo úžasných slovenských filmárov, a tak sme radi, že teraz môžeme predstaviť aj diela vašich výnimočných tvorcov ako Štefan Uher, Juraj Jakubisko, Dušan Hanák a Eduard Grečner. Vieme, že tieto klenoty slovenského filmu budú pre britských divákov objavným zážitkom.“

Modi vo svojom vyjadrení spomína viacerých slovenských režisérov, nielen Štefana Uhra. Po *Slnku v sieti* má totiž nasledovať vydanie DVD so snímkami *Vtáčkovia, siroty a blázni* (r. J. Jakubisko), *Drak sa vracia* (r. E. Grečner) a *Obrazy starého sveta* (r. D. Hanák). DVD *Slnko v sieti* sa dostalo do distribúcie 12. augusta 2013 a obsahuje aj príhovor britského režiséra Petra Stricklanda, ktorý je známy vďaka snímkam *Katalin Varga* či *Berberian Sound Studio*. Dobový kontext a súvislosti spojené so vznikom a s autormi *Slnka v sieti* osvetľuje štúdia anglického filmového historika a kritika Petra Hamesa.

Anglické vydanie DVD *Slnko v sieti* zaznamenalo pozitívne ohlasy. Internetová stránka *DVD Beaver* ho označila za DVD mesiaca september a priestor na jeho recenzovanie poskytol aj prestížny časopis *Sight & Sound*. Autor textu Michael Brooke označuje tento film za najzvučnejší objav vydavateľstva Second Run od čias DVD *Marketa Lazarová* (r. František Vlácil) a *Szindbád* (r. Zoltán Huszárik). V článku konštatuje, že hoci mal Uher veľký vplyv na tvorcov československej novej vlny a jeho film sa považuje za jej základ, v zahraničí sa *Slnko v sieti* prezentovalo len zriedkavo. Viaceré recenzie sa však zhodujú v tom, že Uhrova snímka pôsobí vitálne aj päťdesiat rokov od svojho vzniku, a oceňujú takisto technickú kvalitu spracovania DVD. Nathanie Thompson uvádza v článku na stránke *mondo-digital.com*, že hoci by príbeh filmu mohol sklznúť do roviny jednoduchého filmu o nástrojných, Uher mu prostredníctvom symbolov, úžasných obrazov a dômyselných zvukových efektov v kombinácii so znepokojivým hudobným sprievodom dodáva tajomstvo a dráždivosť. Recenzenti sa nevyhli ani prirovnaniam Uhrovho diela k filmom slávnych tvorcov európskej kinematografie. Platí to napríklad pre Sophiu Satchell-Baeza, ktorá na stránke *cine-vue.com* hovorí o *Slnku v sieti* ako o slovenskom filmovom klenote, ktorý je porovnateľný s Bergmanovým titulom *Leto s Monikou* a v závere radí jeho formálnu invenčnosť k novátorstvu raných filmov François Truffautu. ▲

▪ FOTO: archív Viery Čákanyovej

Hľadám správne otázky

► Zuzana Štefunková (filmová publicistka)

Scenáristka a dokumentaristka Viera Čákanyová zaujala už svojím študentským debutom *Under Under Ground*. Neskôr nasledovali snímky *Červy*, *Piraňa*, *Alah ne-žmurká*, *100 dní*, *Alda*, *Olda* či *Update*. V poslednom čase pracovala aj na filmoch *Slovensko 2.0* a *Gottland*, ktoré spájajú témy súvisiace s históriou. Ak chcete o postoji nádejnej dokumentaristky k minulosti a o jej pripravovaných filmoch vedieť viac, čítajte ďalej.

Vyštudovali ste najprv scenáristiku na Vysokej škole múzických umení v Bratislave a potom ste študovali dokumentárnu tvorbu na FAMU v Prahe. Čo vás viedlo k tomuto prechodu? Scenáristika vás neuspokojovala?

– Ja som nešla cielene na scenáristiku, chcela som študovať film a na VŠMU sa v roku, keď som robila prijímačky, otvárali iba tri odbory – scenáristika, filmová veda a strih. Zdalo sa mi, že z týchto možností by som snáď dokázala urobiť prijímačky na scenáristiku. Na FAMU som si vtedy netrúfla, nevedela som o filme nič. Keď som už niečo vedela, skúsila som dokument na FAMU, lebo sa mi zdalo, že sa tam najviac naučím.

Pociťovali ste v štúdiu na bratislavskej VŠMU a na pražskej FAMU nejaké výraznejšie rozdiely? Používali sa pri vedení študentov iné metódy, kládol sa dôraz na odlišné veci, poskytovali obe školy rozdielne zázemie a podmienky?

– Neviem to porovnať. Podľa mňa sa scenáristika na FAMU učí podobne ako na VŠMU, dokument som na VŠMU neštudovala, neviem, aké metódy sa tam používajú. Možnože na FAMU je to konfrontačnejšie, veci sa analyzujú zo všetkých strán, človek sa musí vedieť obhájiť, ale závisí to aj od konkrétneho pedagóga. My sme museli v prvom ročníku robiť všetko sami, aj technicky, teda kameru, zvuk, strih, a navyše sme točili aj na filmový materiál – 16 mm, neskôr i 35 mm, čo už je teraz asi mimo, ale bola to dobrá skúsenosť. Človek musí viac rozmýšľať predtým, než stlačí REC.

Dôležitou témou vašich snímok je minulosť. Už vo svojom prvom študentskom projekte *Under Under Ground* (2006) ste si za hlavných aktérov vybrali trojicu umelcov, ktorí počas bývalého režimu pôsobili mimo hlavnej vlny. Do akej miery je pre vás dôležitá reflexia minulosti a čím vám imponujú témy, ktoré sa na minulosť viažu?

– Minulosť ma nejakú zásadne nezaujíma, snažím sa sústrediť skôr na prítomnosť. Minulosť sa mi do filmov v podstate vždy priplietla ako čosi vedľajšie. Napríklad pri *Undergrounde* sa to začalo krytmi civilnej obrany, pôvodný námet s minulosťou nesúvisel. Natočila som niečo ako „inštruktážny“ film o tom, ako by sa človek mohol správať v kryte v prípade katastrofy. Chodila som po krytoch s údržbármi a rozmýšľala, čo ten priestor nesie okrem toho primárneho, absurdne utilitárneho zmyslu. Pojem

underground je aj nejaký mentálny vzorec, a tak sa tam priplietla minulosť. Podobne to bolo aj v iných filmoch.

S akými ambíciami sa púšťate do projektov – je cieľom predovšetkým prezentácia konkrétnej osobnosti, ponor do minulosti, poukázanie na premlčané? Vstupujete do projektu s jasnou víziou a s jasným postojom už na začiatku alebo si skôr kladiete otázky, na ktoré prostredníctvom filmu hľadáte odpovede?

– Myslím si, že na začiatku do toho vstupujem s jasnou víziou a, čo je horšie, niekedy aj s jasným postojom a potom zistím, že si kladem iné otázky než na začiatku. To je vždy proces skúmania, obracania témy zo všetkých strán, vlastne je to hľadanie, čo sú tie správne otázky. Odpovede ma nezaujímajú. Keď už má človek odpoveď, môže zomrieť.

Ako hodnotíte spracúvanie tém z minulosti v slovenskom a českom dokumentárnom prostredí? Existuje podľa vás dostatočná rozmanitosť pohľadov, zdá sa vám početnosť a kvalita dokumentov, ktoré reflektujú minulosť, zaujímavá? Vidíte v tomto smere nejaké nedostatky a medzery?

– Nie som si istá, či to viem zhodnotiť. Bude to len také intuitívne hodnotenie, ktoré nemá žiadnu váhu, ale dobre... Česi asi viac reflektujú minulosť z nejakej širšej spoločenskej perspektívy, majú tie analytické mozgy – čo je, samozrejme, strašne zo-všeobecnenie –, a tak ich to baví. To isté badať aj v spracovaní aktuálnych spoločensko-politických tém. Keď si vezmeme napríklad politický dokument, ten na Slovensku vlastne neexistuje, robí ho len Zuza Piussi. Na Slovensku sa ľudia asi viac sústreďujú na osobné témy. Aj keď robia témy z minulosti, idú na to cez nejakých konkrétnych ľudí a ich osudy.

Vo svojich snímkach využívate klasické postupy dokumentaristiky, no nebojíte sa ani inovácií, ako je to v príbehu pani Oldřišky Ševelovej. Home videá pani Ševelovej ste pretransformovali do vlastného hraného dokumentu. Čo vás viedlo k tomuto zdvojeniu?

– Home video je výsostne subjektívna vec, človek sa, samozrejme, vždy štylizuje, ale aj to, ako sa štylizuje, je jeho odtlačok. Oldřiška mala veľmi špecifický prejav, napriek svojej chorobe vedela vtipne a sarkasticky zhodnotiť seba aj realitu

okolo. Dobre to fungovalo v kontraste k tej spoločenskej rovine – kolektívnej pamäti.

Váš záber hlavných aktérov je pomerne široký. Vo vašich dokumentoch sa objavujú ľudia z rôznych krajín – zo Slovenska (*Under Under Ground*), Čiech (*Alda*) i Maďarska (*100 dní*). Vidíte nuansy v prejave a otvorenosti aktérov z rôznych krajín a kultúr? Na základe čoho si vyberáte postavy svojich príbehov?

– Ja naozaj nemám rada zovšeobecnenia. Keď si niekoho vyberám, musí zaujímať mňa. A môže to byť aj úplne neotvorený človek, je mi jedno, aké je národnosti. Ak je to cudzinec, je to iné v tom, že nemáme rovnaké kultúrne pozadie, žili sme v iných mentálnych mapách. To môže byť zaujímavé v konfrontácii, ak sa človek práve vyhne zovšeobecneniam.

Podľa informácií z katalógu pripravovaných projektov, ktorý vydáva Slovenský filmový ústav, pracujete v poslednom čase na troch projektoch a opäť sa v nich obraciate do minulosti. V jednom prípade ide o minulosť Slovenska, v ďalšom prevažne o problematiku českej reflexie a v treťom o spoločné miľníky česko-slovenských dejín. Vyrostali ste v osemdesiatych rokoch v Československu, študovali ste na Slovensku i v Čechách, cítite sa byť Čechoslovenkou?

– Neviem presne, o ktorých projektoch hovoríte. Necítim sa byť Čechoslovenkou ani Slovenkou, nerozumiem konceptu národnosti. Môj materinský jazyk je slovenčina, to je dôležité, lebo v ňom rozmýšľam – mustru tohto zvláštneho jazyka, ktorým hovorí päť miliónov ľudí, prikladám k svetu a niečo z toho vypadáva. Inak sa cítim ako mimozemšťanka.

Mala som na mysli projekty *Slovensko 2.0*, *Gottland* a *1980*. Reflektujete radšej prostredia a problémy, ktoré sú vám dobre známe a ste ich súčasťou, alebo vás rovnako láka reflektovanie udalostí súvisiacich s krajinami, ktorých nie ste priamou súčasťou a treba ich nanovo skúmať?

– Paradoxne, známe prostredia sa reflektujú ťažšie ako neznáme. Čím viac človek o prostredí vie, tým komplikovanejšie sa mu reflektuje. Takže by som si celkom rada oddýchla a vyskúšala prostredie, ktoré nepoznám a môžem sa naň pozerat intuitívne, viac zmyslovo. Neanalyzovať, len zažívať.

Poviedkový film *Slovensko 2.0*, ktorý sa má do kín dostať začiatkom budúceho roka, spadá mimo dokumentárnej sféry. Ako ste sa postavili k reflexii minulosti v kontexte hraného filmu?

– Hlavným hrdinom je reálny človek, ďalšie postavy takisto existujú a v podstate stvárnajú samých seba, natáčané je to polodokumentárne. Takže je to síce hrané, ale nie úplne.

Podľa krátkej anotácie má projekt *Slovensko 2.0* vypovedať o tom, čím je Slovensko po dvadsiatich rokoch od vzniku samostatnej republiky. Ako ste na túto otázku odpovedali vy ako autorka?

– To je práve film z pozície „mimozemšťana“ – človeka, ktorý nie je Slováč, ocitol sa v tejto krajine náhodou a zo svojej pozície outsidera si môže dovoliť byť aj nekorektný. Komentuje postavenie obyvateľa z malého národa uprostred globalizovaného sveta. V podstate je to o malých veciach, keď platí, že čo je malé, nemusí byť pekné. Ale zachraňuje to príroda.

Snímka *Slovensko 2.0* je postavená na princípe, že desať režisérov reflektuje konkrétne obdobie v presne vymedzenom časovom intervale desiatich minút. Ako vnímate podobné projekty? V čom môžu byť ich výhody a v čom nevýhody pre tvorcov a na druhej strane pre divákov?

– Vidím v tom len samé výhody. Tvorcovia sa musia zdisciplinovať, skoncentrovať ideu do desiatich minút, a diváci sa neunudia na smrť – ak sa niektorý film nepodarí, desať minút blbosti človek vydrží.

Na filme pracujú režiséri rozdielnych generácií. Vy spoločne s Ivetou Grófovou a Mirom Jelkom zastupujete tú najmladšiu. Dá sa v prípade tohto projektu hovoriť o vzájomnej spolupráci alebo každý filmár nakrútil svoju časť celkom samostatne, bez prienikov s inými príspevkami?

– Každý filmár nakrútil svoju časť samostatne a bez prienikov, čo je dobre.

Ďalším rozpracovaným projektom je adaptácia knihy Mariusza Szczygieta *Gottland*. Pri tomto projekte sa v porovnaní so *Slovenkom 2.0* stretla vekovo veľmi príbuzná skupina režisérov, s výnimkou Radovana Šírta sa všetci narodili v rokoch 1980 až 1985. Nebola pre vás nízka veková hranica prekážkou pri reflexii dejín, ktoré ste

na vlastnej koži vnímali len okrajovo, alebo ste to brali, naopak, ako výhodu? Čo sa v rámci poviedkového projektu *Gottland*, ktorý má mať premiéru začiatkom budúceho roka, snažíte vypovedať práve vy?

– Pri *Gottlande* sme mali knižnú predlohu, vychádzali sme z konkrétneho textu, ktorý sme si po svojom adaptovali na súčasnosť. Neviem, či môže byť nízka veková hranica prekážkou pri reflexii dejín. Niekedy je na prekážku práve vysoká veková hranica. Ide o to, s akou dôslednosťou človek k téme pristúpi. Ja som sa snažila pochopiť motivácie konania jedného spisovateľa, ktorého činy boli veľmi absurdné.

Máte sa podieľať aj na filme *1980*, ktorý pripravuje Ivan Ostrochovský. Pracujete radšej sama alebo v tíme?

– Pracujem radšej sama alebo v tíme s ľuďmi, ktorí vidia veci rovnako, čo je asi logické a veľmi vzácne. S Ivanom sa dá pracovať, lebo dá ľuďom relatívne voľnú ruku, nie je hysterický a občas má dobré nápady.

Na čo chcete vo filme *1980* kľásť dôraz a aké to je, reflektovať rok vlastného narodenia v súvislosti s peripetiami okolo olympijských hier v Moskve?

– Tak bolo by zaujímavé reflektovať rok vlastného narodenia z pozície embrya.

Predpokladám, že o embryá v snímke nepôjde...

– Pôvodne to malo byť o vzpieračovi Otovi Zarembovi, olympijskom víťazovi z Moskvy v roku 1980. To sa však nakoniec nebude robiť, skončilo sa to v rovine námetu.

A máte už v pláne nejaké ďalšie projekty?

– V pláne mám rôzne projekty a niektoré ani nešúvisia s filmom, treba mať aj iné záujmy. ◀

Hanbliví producenti?

► Miro Ulman

Namiesto toho, aby slovenskí filmári a producenti zvyšovali postupným dávkovaním informácií záujem cieľovej skupiny o svoje dielo, snažia sa ho pred ňou čo najdlhšie zatajiť. Žeby sa spoliehali na moment prekvapenia?

Zistiť niečo podrobnejšie o pripravovanom filme alebo to, že vôbec nejaký vzniká? Top secret. Zohnať dobrú fotografiu počas výroby filmu? To je malý zázrak. Samozrejme, česť výnimkám.

Čerstvým príkladom je pásmo študentských filmov *Kobylky*. Chvályhodný projekt, ktorý má ambíciu prinášať každý mesiac študentské filmy do distribúcie, ale hoci je naplánovaný už od mája, získať čo i len zoznam filmov zaradených do pásma si vyžaduje detektívne pátranie pár týždňov pred premiérou. Dekan FTF VŠMU Anton Szomolányi vysvetľuje: „Situáciu riešime, ako sa len dá. Máme problémy hlavne s financovaním projektu, pretože sme z Audiovizuálneho fondu (AVF) dostali menej ako 30 percent požadovaných prostriedkov. Zdržuje nás aj zákon o verejnom obstarávaní, ktorý celú fakultu postavil do nevýhodnej pozície. Pri prezentácii projektov skúšame hlavne formy bez finančných nákladov, ale ako vidíte, asi zatiaľ nemajú taký účinok, ako by sme očakávali.“

Zaujímalo nás, aký má podľa slovenských producentov význam propagácia projektu počas jeho výroby, ako ich zatažuje finančne a časovo a či vynaložené financie a úsilie prinášajú očakávaný efekt. Juraj Krasnohorský zo spoločnosti Artichoke, ktorý odviezol príkladnú prácu nielen počas výroby svojho filmu *Tigre v meste*, ale i následne počas jeho distribúcie a pri vydaní na DVD, hovorí: „Propagácia filmu už počas nakrúcania a pred jeho uvedením je bez debaty dôležitá. Producent potrebuje diváka a ten môže do kina prísť, len keď je o filme vopred informovaný, či už videl plagát, čítal článok, alebo mu film odporučil kamarát. Vo všetkých troch prípadoch je to výsledok zdĺhavej a finančne náročnej práce. Tradične to bola starosť distribútora, no u nás to tak z mnohých dôvodov nefunguje a producent, ktorému záleží

na jeho filme, si musí propagáciu zabezpečiť sám.“ Marian Urban z ALEF Film & Media si myslí, že PR (ktoré si nezávislý producent na Slovensku môže dovoliť financovať) počas vývoja projektu, prípravy nakrúcania či v štádiách, keď ešte nie je jasné, kedy film bude v kinách, má určite význam pre potenciálnych zahraničných partnerov (v súvislosti so sales agentmi, festivalmi, filmovými trhmi), no nie je presvedčený o tom, že by dokázalo zásadne ovplyvniť návštevnosť snímky v slovenských kinách. Napokon však konštatuje, že intenzívna PR kampaň robená krátko pred premiérou môže mať na tunajšom malom trhu úspech. Podľa Urbana záleží najmä na „korektnej komunikácii, charaktere, žánri a druhu filmu, ako aj na cieľovej skupine divákov“.

„Fakt, že je u nás propagácia často nedostatočná, nedotiahnutá, neprofesionálna, ide ruka v ruku s ťažkosťami, s akými sa na Slovensku financuje realizácia filmu,“ uvádza Krasnohorský. „Pre producenta je to finančne aj časovo rovnako náročná práca ako samotné nakrúcanie. Potrebujete zamestnať veľké množstvo špecializovaných profesií, na ktoré producent nemá dosah vo vlastnej réžii, a sú to pre neho veľké náklady: fotograf, štáb na nakrúcanie promo videí, grafici na plagáty a s privedenie materiálu, weboví dizajnéri, človek na moderovanie obsahu stránky na Facebooku, PR ľudia na komunikáciu s tlačou, marketingoví kreatívci na vymyslenie hlavnej myšlienky kampane, strihači a postprodukcijní technici na výrobu trailerov, DVD atď. Keď prirátate cenu reklamného priestoru, hodnota takejto kampane v našich podmienkach sa v reálnych cenách môže vyšplhať na 100 000 eur. Pomocou partnerstiev sa to, samozrejme, vždy podarí stiahnuť nižšie, ale ľudí zaplatiť treba.“ Marian Urban sa na vec pozerá takto:

„Ak je PR kampaň vedená najmä prostredníctvom internetu – čo iné si väčšina producentov môže dovoliť –, producenta zatažuje z finančnej stránky minimálne, no z časovej rovnako. Je však otázne, či to má aj nejaký iný efekt ako len odkomunikovanie informácie, že taký alebo onaký film na Slovensku vznikol. Iné je, kúpiť si priestor na PR v najčítanejších a najsledovanejších médiách. Na to producenti takých filmov, aké tvorím ja a moja spoločnosť, nemajú zdroje, čas ani energiu.“ Urban však dodáva, že takáto cesta sa zrejme s pribúdajúcimi slovenskými filmami vo výrobe stane nevyhnutnosťou.

Producenti slovenských hraných filmov svorne poukazujú na to, že podpora propagácie audiovizuálnej tvorby nie je dostatočná. „AVF síce ponúka možnosť podpory na distribúciu, ale voči skutočným trhovým cenám a potrebám producenta je veľmi poddimenzovaná. Určite by odborným komisiám pri určovaní podpory pomohla štúdia alebo prieskum z tohto sektora filmového priemyslu,“ myslí si Juraj Krasnohorský. „V konečnom dôsledku sa u nás producent ocitá v situácii, keď sa musí rozhodnúť, koľko prostriedkov minie na P&A – Promotion and Advertising, a teda koľko prostriedkov bude ‚chýbať‘ filmu, čo sa môže odraziť na jeho kvalite. Myslím si, že úlohou producenta musí byť film aj dobre predať, nielen ho vyrobiť,“ objasňuje Krasnohorský.

Podľa riaditeľa AVF Martina Šmatláka to nie je len otázka peňazí. „Nejedna slovenský film sa po svojom dokončení ocitol akoby vo ‚vzduchoprázdne‘, keď producent už nemal kapacity ani zdroje na zabezpečenie marketingovej podpory a koncepcnej distribúcie a distributér zase obmedzil svoju aktivitu len na nasadenie filmu do kín a na prepravu kópií. A pritom práve úzka súčinnosť medzi producentom a distributérom pri efektívnej distribúčnej a marketingovej stratégii je základným predpokladom toho, že film sa v distribúcii napokon celkom nestrať. Je to vec dlhodober spolupráce, ktorá nášmu audiovizuálnemu prostrediu podľa mňa stále chýba. Vidno to aj na žiadosťach predkladaných na AVF, ktorým často chýba jasne sformulovaná predstava efektívnej a udržateľnej distribúcie filmu alebo akýkoľvek odhad primeraného počtu divákov či tržieb.“

Producenti sa zhodujú na tom, že P&A je samo osebe veda. Ideálne by vraj bolo, keby niekto ponúkol komplexné zabezpečenie P&A služieb, pretože

v réžii jedného subjektu by boli náklady nižšie. „Žiaľ, ja som sa u nás nestretol s nikým, kto by sa tejto otázke venoval na úrovni európskeho štandardu,“ poznamenáva Krasnohorský. Spolu s Urbanom však uvádzajú inšpiratívne príklady z Poľska. Krasnohorský spomína súkromné kreatívne štúdio, ktoré je založené na komerčnej báze, a Urban distribučnú spoločnosť, ktorá je aj podporovaná špecifickými nástrojmi. V oboch prípadoch im producent poskytuje iba informácie o filme a o ďalšiu propagáciu sa starajú tieto spoločnosti. „Akékoľvek aktivity producenta sú už len pridanou hodnotou,“ pokračuje Urban. „To je dramatický rozdiel v porovnaní s postojom niektorých členov komisie pre podporu distribúcie v rámci AVF, od ktorých už zaznelo, že ich kvalita slovenského filmu nezaujímá a pri podpore uprednostnia iné kritériá.“

Martin Šmatlák vysvetľuje: „Nemyslím si, že aktuálna priemerná suma distribučnej podpory cirka 20 000 eur na jeden dlhometrážny slovenský film, poskytnutá pri jeho uvedení do kín, je zo strany AVF poddimenzovaná. Treba si uvedomiť aj to, že predmetom posudzovania pri distribučnej podpore nie je iba samotný film a kvalita jeho obsahu, ale najmä to, ako chce žiadateľ s tým filmom pracovať a ako ho vie dostať k divákovi. A to je práve ‚kameň úrazu‘ nejednej žiadosti o podporu distribúcie. Akoby sa žiadatelia spoliehali len na obsahovú stránku filmu.“

Napokon je tu dobrá správa. Situácia je už taká vážna, že veľká časť producentov a malá časť distribútorov je pripravená na otvorenie diskusie a následné systémové riešenia tohto problému. Bokom nezostane ani Audiovizuálny fond. „Fond si uvedomuje potrebu intenzívnejšej podpory distribúcie – najmä vo vzťahu k filmom podporeným aj v produkcii. Aj preto už v priebehu roka 2013 výrazne zvýšil disponibilnú sumu na podporu distribúcie slovenských filmov. Na budúci rok rada fondu na zasadnutí 22. októbra schválila v štruktúre podpornej činnosti fondu zvýšený podiel prostriedkov na program 2 – s prioritou podpory distribúcie slovenských filmov s efektívnou distribúciou a marketingovou stratégiou. Takže zo strany fondu je tu jasný signál aj otvorený priestor na intenzívnejšiu aj efektívnejšiu podporu distribúcie slovenských filmov. Jej dobrá prax je však najmä v rukách producentov a distribútorov,“ myslí si Martin Šmatlák. ▲

Obdobie početných aktivít

► Daniel Bernát

Slovenský filmový ústav si tento rok pripomína 50. výročie svojho vzniku a mesačník Film.sk pri tejto príležitosti informuje o jeho histórii. Séria článkov mapuje dejiny SFÚ po jednotlivých dekádach. Pokračujeme obdobím od roku 2000 až po súčasnosť.

Uvedené obdobie sa spája s Petrom Dubeckým na poste generálneho riaditeľa Slovenského filmového ústavu (SFÚ) a charakterizuje ho aj prijatie zákona č. 343/2007, ktorý Dubecký považuje za jeden z dvoch najvýraznejších pozitívnych zlomov v histórii ústavu. „*Tým prvým bolo právne osamostatnenie SFÚ k 1. januáru 1991 a druhým bol audiovizuálny zákon z roku 2007, ktorý jasne definuje postavenie SFÚ,*“ hovorí Peter Dubecký. Audiovizuálny zákon obsahuje ustanovenia o úlohách, činnostiach, riadení, organizácii a kompetenciách SFÚ vo vzťahu k audiovizuálnemu dedičstvu Slovenskej republiky. Existencia SFÚ tak bola prvý raz upravená zákonom, z ktorého vyplýva napríklad povinnosť zákonného depozitára audiovizuálnych diel.

Peter Dubecký považuje za dôležitú udalosť aj prijatie SFÚ do Medzinárodnej federácie filmových archívov (FIAF), ktoré sa uskutočnilo už v roku 2001. Toto členstvo je prínosné okrem iného z pohľadu katalogizačnej a prezervačnej činnosti ústavu a prináša výhody spojené s realizáciou prehliadok slovenských archívnych zbierok v zahraničí a naopak.

Slovenský filmový ústav naštartoval v danom období aj niekoľko veľkých projektov. „*Za kľúčový považujem projekt informačného systému SK CINEMA a projekt obnovy a záchrany audiovizuálneho dedičstva. Prvý z nich ponúka odbornej i laickej verejnosti množstvo údajov, ktoré doteraz filmový ústav získal a spracoval. Tento systém prepojí informácie z rozličných oddelení a objem údajov bude, samozrejme, stále narastať. Druhý realizovaný projekt obnovy a záchrany audiovizuálneho dedičstva je nastavený a vládou schválený do roku 2020 a nadviazalo naň vybudovanie depozitného pracoviska v Pezinku, ktoré zabezpečuje, že obnovené filmové materiály zostanú v pôvodnom stave*

minimálne sto rokov,“ vysvetľuje generálny riaditeľ SFÚ. „*Vďaka projektu obnovy a záchrany sa rozbehlo aj sprístupňovanie audiovizuálneho dedičstva. V rokoch 2008 až 2011 sme digitalizovali časť archívnych fondov, ktoré už prešli obnovou, a zaznamenali sme úspech v súvislosti s pravidelným vydávaním DVD nosičov. Dobrým rozhodnutím boli DVD edície, ktoré vznikli v spolupráci s vydavateľstvom Petit Press. Takto vyšli kolekcie slovenských filmov od štyridsiatych po osemdesiate roky minulého storočia, ďalej Zlatá kolekcia slovenských rozprávok, dokumentárne snímky, ktoré sa vzťahujú k augustu 1968 a k novembru 1989, či výber filmových týždenníkov zo sedemdesiatych rokov. Celková predajnosť týchto nosičov dosiahla 500-tisíc kusov,*“ pokračuje Peter Dubecký.

S uvedenými činnosťami SFÚ súvisí aj projekt prezentácie slovenskej kinematografie a audiovizie v zahraničí. Slovensko je už niekoľko rokov zastúpené na významných filmových trhoch pri festivaloch v Cannes a Berlíne a SFÚ pokračuje v dobrej spolupráci s MFF Karlove Vary, kde bývajú slovenské filmy zastúpené aj v hlavných súťažiach a darí sa tam uvádzať i zdigitalizované archívne snímky (tento rok to bol Solanov titul *Kým sa skončí táto noc*, vlni Uhrovo *Slnko v sieti*). Tunajšia kinematografia sa však dostáva do povedomia zahraničných divákov aj prostredníctvom DVD nosičov, ktoré sú určené pre frankofónne a anglofónne trhy, a tento rok vydal SFÚ publikáciu *Best of Slovak Film*, v ktorej o zásadných dielach slovenskej kinematografie píše anglický filmový historik a kritik Peter Hames.

„*V súčasnosti sa intenzívne zaoberáme projektom Digitálna audiovizia a verím, že sa ho podarí zrealizovať podľa pôvodných plánov,*“ zdôrazňuje Du-

becký ďalší dôležitý bod v činnosti SFÚ. „*Zámerom je vybudovať sebestačné digitalizačné pracovisko, ktoré je momentálne vo výstavbe v suterénnych priestoroch Kina Lumière, na prelome rokov by sa doň mohla inštalovať technológia a niekedy v marci 2014 rátať so spustením pilotnej prevádzky.*“ Digitalizačné pracovisko má slúžiť na konverziu analógových nosičov a postprocessing. Jeho súčasťou bude aj filmová čistička, centrálné dátové úložisko objektov v procese digitalizácie a Media Asset Management na správu zdigitalizovaných objektov, ktorý bude prepojený so systémom SK CINEMA. Hoci je projekt Digitálna audiovizia financovaný prevažne z fondov Európskej únie, je to jedna z viacerých investičných aktivít SFÚ, ktoré spadajú pod vedenie Petra Dubeckého. V tomto období sa uskutočnila aj rozsiahla rekonštrukcia sídelnej budovy filmového ústavu, vybudovanie spomínaného depozitu v Pezinku, SFÚ otvoril predajňu Klapka.sk a začal prevádzkovať Kino Lumière, s čím sú spojené ďalšie investície, a v budúcnosti bude treba doriešiť aj otázku vybudovania depozitu pre oddelenie dokumentácie a knižničných služieb.

No a s nástupom Petra Dubeckého do pozície generálneho riaditeľa SFÚ sa spájajú aj počiatky vydávania mesačníka *Film.sk*. Jeho prvé číslo sa k čitateľom dostalo v januári 2000, v čase, keď bola slovenská filmová tvorba v útlme a filmový ústav takisto hľadal optimálnu cestu po zložitom období deväťdesiatych rokov.

Prvotný koncept časopisu vypracovala Simona Nôtová a štruktúra mesačníka sa dotvárala v spolupráci s Petrom Dubeckým, Mariánom Brázdcom, Mirom Ulmanom a so Štefanom Vraštiakom. „*Situácia vtedajšej filmovej tvorby bola nepriaznivá, ale vedeli sme, že sú tu filmy, ktoré tvoria zlatý fond slovenskej kinematografie a o ktorých treba dávať vedieť. Zámerom mesačníka Film.sk bolo informovať o aktuálnej situácii a dôvodoch, prečo filmy nevznikajú, no zároveň mal ukázať, že je tu základ, na ktorom sa dá stavať, a že kinematografia sa potrebuje len znova nadýchnuť,*“ objasňuje Simona Nôtová. Dlhoročná šéfredaktorka *Film.sk* pri spätnom pohľade konštatuje, že filmári, ktorí začiatkom nového tisícročia ťažko znášali podmienky, v akých sa kinematografia nachádzala, prijali časopis SFÚ ako priestor na komentovanie tejto situácie a vyjadrenie vlastných názorov. Súčasne sa podľa nej mala žiť myšlienka, že nepriaznivý stav je len prechodné štádium. „*Myslím si, že*

tvorcovia vnímali Film.sk ako periodikum, ktoré sa snaží udržať slovenský film pri živote,“ dodáva Nôtová.

Samozrejme, mesačník prechádzal vývojom, niektoré rubriky sa stali stabilnými, iné zanikli a nahradili ich nové. Pre Simonu Nôtovú mala špeciálny význam rubrika Plus/mínus mesiaca, ktorá už v časopise nie je. „*Každý mesiac sme skladali Film.sk na základe troch kritérií – prvoradá bola aktuálnosť, potom bola dôležitá pestrosť a, samozrejme, informačná nasýtenosť. Nadstavbou mala byť rôznorodosť v názoroch aj spôsoboch informovania. Rubrika Plus/mínus mesiaca pre mňa tieto body spĺňala najviac. Ponúkala často rozdielne pohľady na tú istú vec a obsahovala názory, s ktorými sa mohli mnohí konfrontovať,*“ vysvetľuje Nôtová. Spomínané kritériá sa snažila naplniť aj výberom autorov, keď kombinovala tých skúsených so študentmi filmovej vedy.

V rámci SFÚ Nôtová spolupracovala s viacerými oddeleniami, no najviac s Mirom Ulmanom z Audiovizuálneho informačného centra. Šéfredaktorkou *Film.sk* bola do septembra minulého roka a pri príležitosti 10. výročia časopisu jej udelili Cenu slovenských filmových novinárov. ▲

SFÚ po roku 2000 v skratke

- V roku 2001 sa SFÚ stal riadnym členom Medzinárodnej federácie filmových archívov (FIAF).
- V roku 2002 vydal SFÚ prvé DVD (Obrazy starého sveta, r. Dušan Hanák).
- Ministerstvo kultúry v roku 2002 schválilo SFÚ projekt informačného systému SK CINEMA.
- V roku 2006 sa stal SFÚ členom medzinárodnej siete organizácií European Film Promotion.
- V roku 2006 vláda schválila Projekt systematickej obnovy audiovizuálneho kultúrneho dedičstva SR.
- V roku 2007 bol schválený audiovizuálny zákon, ktorým sa prvý raz v histórii zákonom upravuje existencia SFÚ, jeho úlohy a činnosti, ako i pôsobnosť v oblasti ochrany audiovizuálneho dedičstva.
- V roku 2008 bola otvorená predajňa SFÚ – Klapka.sk.
- Od roku 2009 realizuje SFÚ Projekt prezentácie slovenskej kinematografie a audiovizie v zahraničí.
- V roku 2011 začal SFÚ realizovať národný projekt Digitálna audiovizia.
- V septembri 2011 bolo otvorené Kino Lumière.
- Od roku 2011 bolo prvé televízne uvedenie filmu v HD kvalite – Perinbaba.
- V roku 2012 sa konalo uvedenie prvého digitálne reštaurovaného filmu – Slnko v sieti na MFF Karlove Vary.

Archivácia, obnova, sprístupňovanie a propagácia

► Mariana Jaremková (filmová publicistka)

Navonok sa možno zdá, že Slovenský filmový ústav (SFÚ) je chladná kamenná budova, zvnútra je to však organizmus v neustálom pohybe. Skrývajú sa pod ním názvy oddelenie filmových podujatí, Audiovizuálne informačné centrum, edičné oddelenie a Film.sk, oddelenie dokumentácie a knižničných služieb, Digitálna audiovizia, Klapka.sk, oddelenie filmového archívu. Aby tieto názvy nezneli len úradne či fádne, ponúkame sériu článkov s predstavením činností a výstupov ľudí, ktorí v ústave pôsobia. Tentoraz predstavujeme špecifiká a prieniky Národného kinematografického centra a Národného filmového archívu.

Slovenský filmový ústav (SFÚ) má dve základné zložky – Národný filmový archív (NFA) a Národné kinematografické centrum (NKC). Každá má svoje špecifiká, ale obe sa, samozrejme, v mnohom prenikajú, dopĺňajú a navzájom spolupracujú.

Pod NFA spadá oddelenie filmového archívu, oddelenie dokumentácie a knižničných služieb, médiatéka a viaže sa naň aj integrovaný informačný systém SK CINEMA a Digitálna audiovizia. S veľkým zjednodušením sa dá povedať, že hlavnou úlohou NFA je zachovanie slovenského audiovizuálneho dedičstva. Oddelenie filmového archívu sa teda kontinuálne venuje najmä odbornému uskladneniu, ošetrovaniu a uchovávaniu archívnych filmových materiálov, ako aj ich obnove a sprístupňovaniu. S činnosťou archívu úzko súvisí projekt systematickej obnovy audiovizuálneho dedičstva – celý proces sa začína diagnostikou originálov, po ktorej nasleduje ošetrovanie a oprava poškodených materiálov a na záver výroba novej kópie na kvalitnejšom, odolnejšom a bezpečnejšom materiáli.

Oddelenie filmového archívu vykonáva aj akvizičnú činnosť, teda vyhľadáva, získava a následne katalogizuje filmy a archívne filmové materiály. Dôležitou činnosťou archívu je poskytovanie odborných rešeršů, či už ide o konkrétne tematické filmové ukážky, ktoré si vyžadujú objednávateľia, alebo o vyhľadávanie v archívnych dokumentoch. Oddelenie zabezpečuje aj elektronický prepis filmových materiálov na digitálne alebo analógové nosiče.

Národný filmový archív však netvorí iba filmové zbierky, ale napríklad aj písomné dokumenty, ktoré s filmom, s jeho výrobou, propagáciou či reflexiou súvisia. O takéto a podobné fondy sa stará oddelenie dokumentácie a knižničných služieb, ktoré má štyri hlavné referáty – dokumentáciu, knižnicu, fotoarchív (archív plagátov, letákov, fotonegátívov, diapozitívov a iných grafických materiálov) a referát písomných archíválií, ktorý uchováva okrem iného mimoriadne cenné osobné fondy významných filmových tvorcov, ako aj fondy korporácií a vzácné filmové materiály viažuce sa k dejinám slovenskej kinematografie. Oddelenie poskytuje prístup k týmto materiálom aj verejnosti v rámci výpožičných, konzultačných, bádateľských, bibliografických či rešeršných služieb.

Slovenský filmový ústav postupne digitalizuje svoje zbierky a archívne fondy a katalogizuje ich na sprístupnenie prostredníctvom informačného systému SK CINEMA. Všetky tieto kroky prinášajú výhody aj pre oddelenia spadajúce pod Národné kinematografické centrum.

K efektívnemu spravovaniu a využívaniu archívnych zbierok prispieva aj členstvo filmového ústavu v medzinárodných organizáciách. Jednou z najprestížnejších je Medzinárodná federácia filmových archívov (FIAF). SFÚ sa o členstvo v nej začal zaujímať už v roku 1991, keď po rozdelení republiky prevzal nástupníctvo Národný filmový archív v Prahe (jeden z piatich zakladajúcich členov FIAF). Napokon bol ústav prijatý za riadneho člena FIAF

v roku 2001 na valnom zhromaždení v Rabate (Maroko). K podstatným výhodám tohto členstva patrí prístup do všetkých databáz FIAF. „Vďaka týmto databázam sme mohli získať informácie o chýbajúcich fondoch, ktoré v našich zbierkach neboli, ako napríklad Plickov film Zem spejeva a ďalšie, ktoré sme vďaka FIAF dohľadali. Týkalo sa to aj zabezpečovacích materiálov, väčšinu sme našli v Česku, niečo v Rakúsku, Nemecku a Poľsku,“ hovorí generálny riaditeľ SFÚ Peter Dubecký. „Druhou dôležitou súčasťou členstva bolo prijatie zásad archivácie filmovej suroviny podľa požiadaviek FIAF. Naše členstvo takisto podporilo kroky, ktoré smerovali k projektu obnovy a zachrany audiovizuálneho dedičstva a k jeho schváleniu.“

V najbližšom období sa bude NFA zaoberať niekoľkými prioritami. Podľa vedúcej oddelenia filmového archívu Hany Váľkovej je jednou z nich získanie priestoru na vytvorenie depozitu zabezpečovacích rozmnožovacích materiálov. Ďalšou prioritou je generálna inventarizácia audiovizuálnych diel, ktoré sa nachádzajú u fyzických a právnických osôb. „Súvisí to aj s projektom digitálnej audiovizie, pretože na základe toho by sa v súčasnosti s komisiou pre audiovizuálne dedičstvo mala posúdiť ich hodnota a následne prepis a archivácia. Zatiaľ na tento projekt neboli dostatočné finančné prostriedky, takže sme obsiahli iba Bratislavu a okolie,“ objasňuje Peter Dubecký. „Považujem takisto za zásadnú vec, že po celkovej rekonštrukcii Kina Lumiére bude nastálo fungovať malá kinosála určená výlučne na denné premietanie našich archívnych zbierok. S tým budú spojené aj edukatívne projekty. V najbližšom období je dôležité aj obsadenie postu riaditeľa NFA, ktorý je dlhodobo neobsadený,“ dodáva Dubecký.

Archívne zbierky využíva pri svojej práci aj Národné kinematografické centrum. „Práca s archívami je špecifická, pre mňa veľmi zaujímavá. Častočne sa prelína s prezentáciou nových filmov a vďaka nej môžeme povedať, že naozaj zastupujeme slovenskú kinematografiu ako celok. No ak archívy v zahraničí majú svoje samostatné festivalové/propagačné oddelenia a v krajine paralelne funguje aj filmové centrum, na dané činnosti sa špecializuje viac ľudí, v našom prípade je celá propagačná práca len na pár ľuďoch,“ hovorí riaditeľka NKC Alexandra Strelková. „Za najefektívnejšie považujem prezentovať filmy v čo najširších súvislos-

tiach – mnohé festivaly po tom, čo objavili kvalitný nový slovenský film, prejavia záujem aj o naše archívy a naopak,“ dodáva Strelková.

NKC so svojimi oddeleniami (oddelenie filmových podujatí, čiastočne edičné oddelenie, Audiovizuálne informačné centrum) musí obsiahnuť množstvo aktivít a aj v tomto prípade je podľa Strelkovej základom riešiť veci vo vzájomných súvislostiach. „Prácu jedného oddelenia SFÚ by mali čo najviac využívať tie ostatné. Napríklad pri vydávaní katalógov je dôležité, aby boli využiteľné na viacerých rovinách – pre festivaly, producentov, novinárov, databázy, štatistiky atď. Publikácia Best of Slovak Film je nielen reprezentatívnym prehľadom slovenských filmových pokladov, ale aj praktickým materiálom na to, aby sme konkrétne filmy predstavili konkrétnym ľuďom, napríklad uvedením na festivaloch, vydaním na DVD v zahraničí, zaradením do knižnice VOD a podobne.“

SFÚ sa v roku 2006 stal členom European Film Promotion (EFP) a je tak súčasťou siete viac ako tridsiatich európskych filmových organizácií, ktoré sa venujú propagácii svojich národných kinematografií. „Aktívne sa zúčastňujeme na projektoch, na pracovných skupinách, vymieňame si kontakty, informácie a referencie o festivaloch, producentoch, médiách. Z toho potom čerpáme pri našej práci so slovenskými filmami a tvorcami,“ uvádza Strelková.

Mesačník Film.sk takisto prispel k propagačnej činnosti NKC, keď nedávno vyšiel aj v anglickej verzii. „Film.sk v angličtine považujem za veľmi dobrú vec,“ hovorí Strelková. „Každý mesiac ho v slovenčine naplníme mnohými veľmi zaujímavými informáciami o dianí v slovenskej kinematografii, z ktorých viaceré majú potenciál zaujať aj v zahraničí. Keď máme takýto zdroj, je len prirodzené a logické, aby sme to využili aj v anglickej verzii.“

NKC sa počas svojho fungovania podarilo dosiahnuť viacero úspechov. „Určite je úspech, že máme stabilných zahraničných partnerov – festivaly a trhy, s ktorými úzko spolupracujeme. Na trhoch v Berlíne a Cannes máme už u organizátorov svoje pevné miesta. Pri práci s filmovými archívami je veľkým krokom vpred to, že SFÚ je schopný reagovať na technologický rozvoj a ponúknuť zreštaurované a zdigitalizované filmy. To nám v mnohom otvára možnosti a takisto zvyšuje prestíž,“ uzatvára Alexandra Strelková. ▲

Naozaj teroristi, aj keď zamatoví?

► Pavel Branko (filmový publicista)

Tri poviedky celovečerného dokumentu *Zamatoví teroristi* spája iba tenká niť odsúdenia podľa toho istého paragrafu 93 o terorizme, ale inak sa títo traja muži (v čase odsúdenia mládenci) a ich životné osudy nemôžu od seba väčšmi odlišovať. Takže ide vlastne o tri samostatné filmy spojené jednak témou nenávisti k bolševikom, komušom, komančom atď., jednak tým, že ide menej o niekdajšie činy z mladosti než o to, ako protagonisti žijú dnes.

Uvedená oscilácia medzi časovými vrstvami je v každom prípade iná – v prvej poviedke je ťažisko na dnešku, v druhej sa obe línie prelínajú a v tretej splyývajú, lebo tu je dôraz na protagonistovej posadnutosti bojom, ktorý zo zápasu proti komunistickému establišmentu prerástol do zápasu proti dnešnému, vyrastenému na jeho domnelých troskách. A tak neostáva iné, než sa prizrieť každému z filmov osve, lebo sú rovnako odlišné ako ich protagonisti.

Predohru tvoria opozerané zábery manifestácií obrovskej moci komunistických štruktúr, podávaných ako stelesnenie trvácnosti systému, proti ktorému jednotlivec nič nezmože. Jednotlivcov, ktorí v sebe predsa našli silu sa proti tejto presile postaviť, uvádzajú autori na scénu v znamení výbuchov odohrávajúcich sa iba v predstavách, takže zhmotnené vízie, ako napr. stromy vybuchujúce od koreňov, keď ich protagonista minie, dávajú obrazu ná-

dych fantazijného surreálna – myšlienka telom sa stáva. Ide o postup v dokumentarizme ojedinelý.

Stano predstavuje smutnosmiešny príbeh typicky slovenského, pritom ľudsky sympatického smoliara. Aktívny krok, teda ideovo motivovaný čin, pobabral tak slovensky, ako sa len dá – s flašou v ruke, čo jeho akt vzbury mení na frašku. Teraz žije svoj jednotvárny život frustrovaného osamelca, ktorý len občas ožije pri poľovníckych výletoch autom, kde okrem strelby na zverinu (odkaz na záľubu v zbraniach a násilí, i keď spoločensky akceptovanom) prichádza v rozguráženej atmosfére chlapeckej družnosti naplno k slovu slovenský sexizmus ako zrkadlový obraz komplexov dláviacich reálny vzťahový potenciál. Inscenované zhustené trápnostereotypu zoznamovacích pokusov na inzerát, opakovane zasádzovaných priestorovo aj farebne do toho istého rámca, odkazuje na grotesknosť podobných výjavov u raného Formana a zároveň

predstavuje hold metóde Ulricha Seidla, ktorý prostredníctvom takýchto postupov ťaží zo situácií hlbšiu ľudskú pravdu. Aj tu autori dolujú obrazom osamelej duše túžiacej po partnerstve ako lieku proti osamelosti psychologickú pravdu. Zároveň však refrénovitými zábermi z interiéru idúceho auta reportážne odpovedajú, prečo tie nemotorné pokusy, na jednej strane zbavené empatie, na druhej vybavené vedomím ľudskej dôstojnosti, ba dokonca zmyslom pre sebaíroniu, nemôžu vypáliť inak než do stratená. Komické intermezzá na svoju adresu prijíma protagonista s dobromyseľným humorom, ktorým si získava sympatie – málokto má odvahu vydať sa napospas smiechu na svoj účet.

Príležitostné pokukovanie po príťažlivo tvarovaných postavách dievčat, ktoré sú preňho for eyes onlly, ho zasa spája s celým mužským svetom, ktorý sa tomuto športu, nečesť výnimkám, oddáva s rovnakým gustom ako on. Pritom Stano zas nie je Obломov a snaží sa od života získať, čo sa dá, no zároveň ho vidíme aj ako list unášaný prúdom rieky, v ktorej sa s ďalšou kandidátkou nie bez komických prípad čapká. Raz sa pokúsil o čin, a aj to vypálilo grotesknosť proti nemu. Na činy, tobôž historické, nie je stavaný.

Takto by sa dal charakterizovať profil ústrednej

postavy, keby bola fiktívna. Stano je však reálny človek *hnaný životom nevoľou*, dosť pasívny a vcelku sympatický našinec, ktorého autori v kreatívnom procese zasádzujú do metaforizovaných situácií, presahujúcich reálny osud. Aj preto to, čo film dovoľuje extrapolovať z postavy, nemusí platiť v živote, nepredvídateľnejšom než zákony dramaturgie. To platí aj pre obidva ďalšie príbehy triptychu.

Fero, to je chlap z tvrdšieho cesta a záľuba v zbraniach a boji ho sprevádza v rôznych formách cez celý film. Na prírodnom autodróme učí syna technikám úniku pred prenasledovateľmi, ktoré syn zjavne nikdy nebude potrebovať, na súkromnej strelnici učí strieľať manželku, ktorá jeho záľube dobromyseľne vychádza v ústrety, sotva pre ňu však zahorí ako on. V rekonštrukčných vsuvkách ho vidíme, ako chystá atentát na prezidenta, ako si predstavoval útek pred zatknutím či ako počúval v kotolni výboru KSS Slobodnú Európu... Slovom, Fero touto svojou minulosťou a jej cieľmi stále žije, no zároveň je to usadený slovenský tatko a otec rodiny, ktorého nie náhodou vidíme opätovne v perinách. Pre dospievajúcich synov je odboj podľa všetkého čosi ako historiky od Pivay alebo nanajvýš príležitostné nezvykle sa zahrať... Keď im otec v prírodnej reštaurácii rozpráva o márnom pokuse

nadviazať kontakt s cudzou tajnou službou, ne veľmi sa výrazom líšia od dvoch figurín v aute, ktoré v inej situácii spolu s otcom tisnú hore kopcom. Na rozdiel od matky im je protikomunistický (a zrejme aj každý iný) odboj ukradnutý. Čo ich život naozaj naplňuje, to sa z filmu – veď nie je venovaný im, ale otcovi – nedozvieme. No generačný odstup, aj keď ho film nezdržuje, bije do očí.

A tak sa nám protagonistista črtá ako muž stále hrdý na odbojovú činnosť, za ktorú pykal, ale menej zasadený v súčasnosti, hoci je ešte plný síl a prítomnosť iste netrúfa iba v perinách. Škoda, že túto vrstvu film nechal bokom. Naproti tomu to, že protagonistista stojí v dnešnej konzumistickej spoločnosti so svojou minulosťou sám, zreteľne vypovedá o dobe, ktorú žijeme. Keby portrét zahŕňal sociálne kontexty dneška, iste by mu to pridalo na hĺbke.

Tretia poviedka, *Vladimír*, je filmársky najvybrúseniejšia. Predstavuje dvojicu fascinujúcich osobností, ktoré na kameru vedia zabudnúť a ako neherci si v rekonštrukcii spoločnej fázy svojho života dávajú nazrieť do intimitas a neprekonateľnou autentickosťou. Ako celok film pôsobí dojmom návodu, manuálu na výcvik teroristov, tak podrobne a metodicky zasväčuje Vladimír do svojho bohatého know-how potenciálnu adeptku a nasledovníčku, pričom ju vo fyzických nárokoch ženie až na hranicu síl. Rovnako precízne a so zmyslom pre detail film ten proces demonštruje v podaní pozornosti sa prizerajúcej kamery, dramaturgizovaný nápaditým strihom v obraze aj orchestrácii zvuku.

Vecne vyvoláva plno otázok. Nedozvieme sa, prečo presvedčený antikomunista, za totalitu opakovaně strkaný za mreže, takže mu to rozbilo manželstvo, ostáva potenciálnym teroristom aj po jej páde. Záverečný atentát na huxleyovský billboard *Naším snem je vaše šťastie*, ktorý slubuje holuby na streche rovnako radostne ako niekdajšie orwellovské stranícke nástenky a sluby socialistických rajov na zemi, by mohol byť kľúčom, ale je to dostatočný motív tak znovu zotrvať v nových podmienkach na starej koľaji? Nedozvieme sa, prečo si Vladimír robil kasting len spomedzi dievčat. Veď tenkej červenej čiare erotického zaiskrenia sa príbeh vo chvíľach intimitity síce sem-tam priblíži, ale nikdy ju neprekročí – zblížovanie dvojice prebieha skôr po silokrivkách

otec-dcéra. Nedozvieme sa, prečo sa exoticky krásna tínedžerka dá na výcvik terorizmu, ktorý jej v stresových konfliktach pre domnelú inakosť nemôže pomôcť – potrebovala by skôr kurz karate. Veľa teda vo filme chýba.

Napriek toľkým oprávneným otázkam príbeh strhuje tým, čo v ňom nechýba. Vladimír aj Iva vyžarujú vo svojej spontánnosti charizmu autentických osobností a ich vzťah, vyrastajúci z priebehu náročného spoločného výcviku, sa vyvíja psychologicky tak vierohodne a sugestívne, akoby sa tu nerekonštruovalo čosi, čo v nejakej variácii bolo raz už prežitie, ale akoby sme sa dívali na hraný film s takými empatickými predstaviteľmi, že so svojou postavou splyvajú, vrátane Vladimírovho občasného sklznutia do trpkého humoru, no zároveň sledujeme observatívny dokument. Keďže však vieme, že to nie sú interpreti, ale originály, zážitok z tohto cinéma verit v autentickom podaní je o to silnejší. Záver je presne vypointovaný: Iva, ktorú sme cez celý film nevideli inak než vo Vladimírovej spoločnosti, beží teraz svoj vytrvalostný nočný beh už sama – výcvik je dovŕšený, nová adeptka zamatovného terorizmu doškolená. Samozrejme tu hneď vyprskne otázka, načo jej nová kvalifikácia bude, ale o tom už bola reč.

Triptych uzavierať krátko návraty k všetkým poviedkam, podčiarkujúce spoločnú črtu odlišných životných dráh: smutnosmiešna, ale dojímavá impulzivnosť a amaterizmus prístupu, keď sa pre svoju nespokojnosť s pomermi skôr hľadá ventil. Jeden si na tento komplex, neadekvátne vtedy a ešte neadekvátnejší dnes, dokonca vychoval nasledovníčku a zrejme pokračuje vo svojej donkichotiáde. Práve donkichotský prvok, ktorý by sa dal označiť obrátením známeho úslovja do podoby *na vrabce s kanónom*, lebo protagonisti útočili proti symbolom, nie proti systému, však tvorí tú pravú spojovaciu niť medzi trojicou odlišných pokusov zasiahnuť do chodu dejín a profilom ich nositeľov dnes. V dobe, keď nadosobné ciele často vyvolávajú skôr skeptický úškrn, by komicko-romantický preliv tých osudov, ale aj ich dvakrát všednodenné a raz obsedantné vyústenie, mal rozozvučať prehlúšenú strunu v duši. Veď koľko donkichotiád nakoniec zasiahlo do chodu dejín a až ďalší vývin vždy ukáže, ktorá doň zasiahla a ktorá nie. Venovať tejto téme taký podnetný, rôznorodý a pútavý film nie je donkichotiáda. ▲

Zamatoví teroristi (Slovensko/Česko/Chorvátsko, 2013) _**SCENÁR A RÉŽIA:** Pavol Pekarčík, Ivan Ostrochovský, Peter Kerekes
_**KAMERA:** Martin Kollár _**STRICH:** Marek Šulík, Zuzana Čsépľó _**HUDBA:** Marián Čurko _**ÚČINKUJÚ:** Stanislav Kratochvíl, František Bednár, Vladimír Hučín, Amanda Nagyová, Marcela Bednárová, Iva Škrbelová _**MINUTÁŽ:** 87 min. _**HODNOTENIE:** ●●●●

Cynici nemajú radi tajomstvá

► **Jana Dudková** (samostatná vedecká pracovníčka Ústavu divadelnej a filmovej vedy SAV)

Čo si počať s filmom, ktorý nie je až taký cynický, ako o ňom vyhlasujú tvorcovia? Je to cynický podvod? Nie – je to pokus o hru.

Kandidát vznikol ako adaptácia románu, o ktorom sa na záložke dočítame, že ide o „manifest proti tajomstvu“. „...vo svojej podstate je totiž všetko veľmi jednoduché a aj tie najkomplikovanejšie situácie začnú dávať zmysel, keď sa dozvieme pravdu a pripustíme si ju.“ Adaptovať román s takýmto interpretáčnym kľúčom a následne ho vyslať na trh s nálepkou „cynický triler“ je v tomto prípade pozoruhodné gesto: triler je totiž žáner založený na domyselnej práci s tajomstvom. Vo svojich tradičnejších podobách je aj napriek smerovaniu k vysvetleniu založený na glorifikácii nejasného, ambivalentného, nezaraditeľného.

V prípade *Kandidáta* je vyhlasovanie za cynický triler na jednej strane zavádzajúce, na druhej strane mimoriadne výstižné. Aj preto si dovoľujeme vybrať ho ako vstupnú bránu k filmu, ignorujúc ďalšie, neustále sa množiace žánrové označenia: fraška, politický film, akčný triler s prvkami čiernej komédie atď. Cynizmus je väčšine tvorcov tohto filmu cudzí. Ako viera v pôžitok, ktorá podľa Slavoja Žižeka fatálne zlyháva v podkopávaní symbolickej autority otca, je cynizmus práve tým, čomu sa snažia vo svojich občianskych aktivitách vyhnúť. Ako druh masky či korenia, ktorým sa oživujú umelecké produkty, je zase čímsi, čo nie je celkom výstižným označením štýlu ich tvorby. Nech už si vezmeme na mušku texty Michala Havrana, Maroša Hečka

alebo Petra Balka ako scenáristov, rukopis grafického dizajnéra Jonáša Karáska ako *Kandidátom* debutujúceho režiséra, herecké prejavy, používanie hudby, kameru či strih – pre väčšinu z nich platí, že buď nie sú cynické vôbec, alebo sa pre cynizmus jednoducho odmietajú rozhodnúť ako pre dominantný postoj. A nielen odmietajú – v mnohých prípadoch akoby ostávali veľmi opatrní, nesmelí, a ani tam, kde by bolo treba pritrviť (napríklad v prejave hercov stvárňujúcich cynické postavy), nie sú veľmi presvedčivé. Už pre knižnú predlohu (ako i pre väčšinu tvorby intermedialite nakloneného Maroša Hečka) je charakteristická tak táto opatrnosť, ako aj zdanlivo nemotivované, prekvapivé prestupovanie z jedného do druhého štýlu, žánru, emocionálneho zafarbenia. Od filozofujúcich úvah sa prechádza k imitácii gýča bez varovania, takže miestami nie je jasná miera ani účel irónie. Len veľmi násilne však môžeme tieto prechody považovať za cynické – cynizmus je totiž postoj, ktorý sa (hádam aj našťastie) ani jednému z autorov nedarí presvedčivo predstierať.

Horšie je, že balansovanie na hrane medzi umeňím, životom a reklamným produktom a takisto neistý postoj medzi iróniou a cynizmom znejasňujú estetický výraz filmu *Kandidát* aj jeho sprievodných produktov, vyplývajúcich zo záväzkov voči sponzorom alebo určených na podporu propagácie a mar-

ketingu. Na film *Kandidát* sa však nedá pozeráť ako na uzavreté dielo, ide o projekt v procese naviazaný nielen na knihu, ale aj na sériu propagačných ťahov: od kolekcie „Kandidát“ značky Marco Mirelli po profil „kandidáta“ Petra Potôňa na jednej zo sociálnych sietí. Tieto sprievodné prejavy nasvedčujú tomu, že v slovenskej kinematografii sa stalo niečo nové. Okrem iného je azda prvýkrát nejaký projekt tak silno naviazaný na sebaaprezentáciu producenta a jeho scenáristického tímu, nie na tradičnú mediálnu exploataciu režiséra.

Je veľká škoda, že výsledný film nedorástol na potenciál projektu. Svojimi chybami môže veľké očakávania mierne sklamať, no zároveň je potešujúce, že aj vďaka nutným zjednodušeniam môže zaujať rozmanitejšie publikum. Film prichádza do kín ako prvý z troch podporených v rámci experimentálneho programu Audiovizuálneho fondu Minimal. Jeho účelom bolo iniciovať tvorbu nízko-rozpočtových žánrových snímok. *Kandidát* ako film však bojuje s hľadáním žánrového určenia, ktorému sa kniha miestami inteligentne vyhýba. Platí, že polyžánrová hra s čitateľom v pôvodnej verzii knihy ešte nebola celkom vyvážená a podobný pocit pohybovania sa na hrane manipulácie a nezvládnutia hraníc – napríklad medzi iróniou, sarkazmom a banalitou – ostáva aj vo filme. Neprenosný ostal pisateľský esprit oboch autorov predlohy, ktorý chvíľami vie prekvapiť geniálnym nápadom (hoci chvíľami vie potopiť sám seba nezvládnutým pádom k neironickému klišé). Takáto nebezpečná hra by pre film mohla byť smrtiaca, ale ten si zachováva na jednej strane väčšiu kompaktnosť a na druhej strane aj väčšiu plochosť, ktorá zaplňa hlavne priestor medzi dynamickým úvodom a dobre gradovanou druhou polovicou filmu. V záujme väčšej čitateľnosti sú napríklad odkazy na reklamnú estetiku príliš jednoduché. Strihové sekvencie estetizujúce výbuch zlosti či „poetické“ polievanie ako pokus o očistu síce balansujú na hranici onoho proklamovaného cynizmu, avšak cynizmu v tom horšom zmysle – neinformatívnej reklamy, ktorá sa nebojí použiť otrepané klišé, pretože vie, že stačí prítomnosť, viditeľnosť a jogurt či prášok na pranie sa bude predávať.

Ako nápad je takáto hra s cynizmom v kontexte témy reklamného biznisu určite namieste – chýba jej však presné zosúladenie s ďalšími motivickými líniami príbehu, akými sú prepojenie reklamy a ve-

denia štátu či reklamy a cirkvi. Všetky linky sa zosynchronizujú, zosúladia a naberú grády až približne od polovice filmu. Oblúbené témy autorskej dvojice Havran – Hečko ostávajú plne prítomné: bezbožnosť cirkvi a reklamného priemyslu, všadeprítomné odpočúvanie a sledovanie, nedostatok tajomstva a jeho presun do rovín falošnej mystiky (vo filme skoncentrovaný do jedinej linky sledujúcej pohyby mince prinášajúcej šťastie). Vytráca sa však bohatosť balansovania na hranici medzi fikciou a autobiografickosťou, ako aj mnoho z odkazov na realitu či reálne postavy spoločenského, intelektuálneho a politického prostredia Slovenska.

Pridaná je „reálna“ postava českého prezidenta Zemana, ktorý „komentuje“ dianie u susedov (s cynizmom jemu vlastným a nenapodobiteľným). Tá zaručuje aktualizáciu prvku oproti románu, ale je aj akýmsi ústupkom koprodukcii s Českou republikou. Viditeľnosť faktu koprodukcie bije do očí aj pri niektorých násilne forsírovaných scénach: takou je dlhá scéna rozhovoru o rozdieloch medzi Slovákmi a Čechmi alebo záver, ktorý je z viedskeho labyrintu (ako navyšosť symbolického prostredia) presunutý do Prahy, kam sa Blondáčik dostáva po prvý raz v živote.

Populistické motívy sú prítomné hlavne pri formovaní postavy Blondáčika (ktorý je v románe jasným alter egom oboch spoluautorov a okrem iného navštevuje prednášky o existencializme a fenomenológii či o Kracauerovej teórii o prepojení filmu a nevedomých túžob nemeckej spoločnosti smerujúcej k fašizmu). Tieto motívy možno sklamať priaznivcov irónie, filozofických presahov a polyfonickosti románu, ale zrejme potešia publikum, na ktoréieri záverečná pieseň Veca. Ako som predostrela skôr, označenie *Kandidáta* ako cynického trileru je na jednej strane zavádzajúce, na druhej výstižné. Výstižné v tom, že v podstate ide o istý druh eufemizmu či variácie na onen manifest proti tajomstvu. A je výstižné aj v tom, že ide zrejme o pokus použiť istý žáner na demaskovanie totalizujúcich aspektov neoliberalnej, „globalizovanej“ spoločnosti jej vlastnými obrazmi a prostriedkami. Ak teda výraz, ktorý v propagačných materiáloch stojí na mieste, kde stáva žánrové označenie, nechápeme ako takéto označenie, ale skôr ako kriklavú a príliš veľkú nálepku stojacu na kľúčoch k akémusi „hlbšiemu“ zmyslu, možno nám čosi z toho hlbšieho zmyslu aj odhalí.

Kandidát má totiž mnoho kódov. Možno ho vní-

mať ako „kamarátsky“ film, aké sa robievali kedysi na prelome tisícročí. No na rozdiel od filmov *Vadí nevadí* či *Hana a jej bratia*, kde séria interných vtipov, cameo rolí a hereckých obsadení skryto komentovala azylové postavenie Vysoké školy múzických umení ako jedného z kľúčových producentov, umožňujúcich vznik filmov aj napriek ére mečiariizmu, *Kandidátom* defilujú autori scenára, režisér či členovia štábu, ale aj kamaráti z rôznych umeleckých branží a so skúsenosťami v reklamnom biznise. Tieto kamarátske obsadenia svojím spôsobom vracajú do hry balans medzi autobiografickosťou a filmom – okrem toho ide o „kamarátsky“ film aj v tom zmysle, že nielen herci, ale aj veľká časť štábu údajne pracovala bez nároku na honorár.

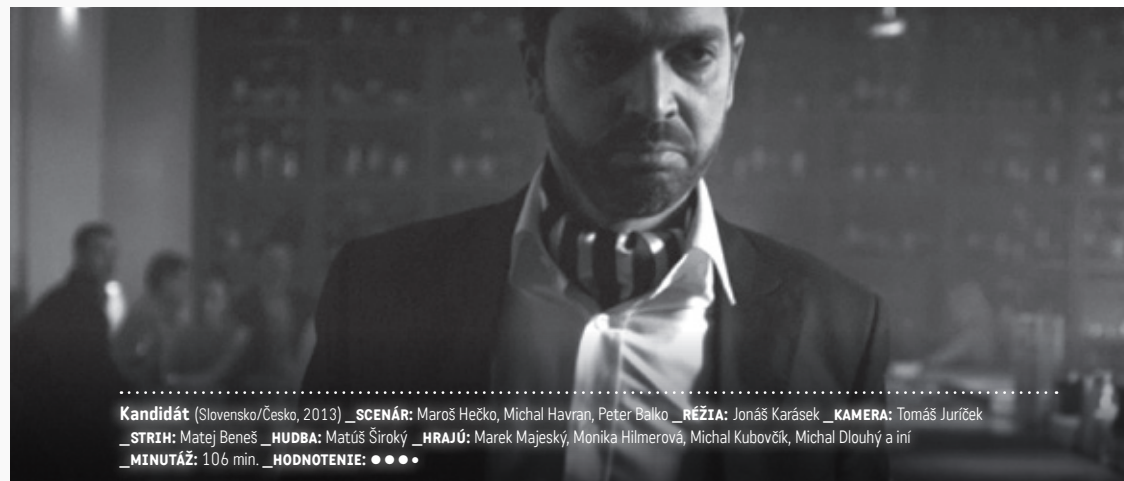
Na rozdiel od menovaných zabudnutých filmov *Kandidát* pravdepodobne splní vyššie ambície – osloví diváka, ktorý nepatrí do „elitnej“ spoločnosti bratislavskej „bohémy“. Niet sa teda čoho báť: návrat k uzavretým okruhom kaviarní na ľavom brehu Dunaja sa nekoná. Využívanie konšpiračných teórií, ktoré výnimočne presne zasahujú do udalostí, aké sa na Slovensku udiali a aké nás možno čakajú, je nielen atraktívne pre široké divácke vrstvy, ale aj skutočne nové. Ako „zásah do reality“ *Kandidát* zaujme aj presným, i keď nie celkom plánovaným načasovaním, ktoré vydanie knihy zosúladiť s kauzou Gorila a dokončenie filmu približuje k prezidentským voľbám.

V tomto zmysle je *Kandidát* skutočne filmom, aký sme na Slovensku ešte nevideli. Je však aj filmom, ktorý tomuto určeniu celkom nezodpovedá:

jeho vizuál veľmi presne kombinuje mestské nablýskané filmy, aké sa vyrútili do kín na prelome tisícročia, s odkazmi na petržalskú identitu. Naväzuje na Kronerovo hipopové duo *Bratislavafilm* a *Lóve* v stratégii nízko-rozpočtového filmu, ktorý hrá na kartu žánru, aký v slovenskej kinematografii nemá tradíciu. No vďaka vkladu režiséra Jonáša Karáska film prináša aj vizuál, ktorý je pre slovenský film úplne neobvyklý: zmožené obrazovky, grafické efekty, zábery spod rýchleho auta obraz atraktivizujú, podobne ako mu hudobný dizajn dáva švung.

Možno očakávať, že *Kandidát* otvorí mnoho úrovní, ktoré budú pre viaceré skupiny divákov mať čo ponúknuť. Aj jeho marketingová kampaň je neobvykle heterogénna, berie do úvahy najrôznejšie, ideologicky často nesúrodé skupiny divákov. Bezprecedentný divácky úspech už počas prvého distribučného víkendu potvrdzuje, že cieľ pritiahnúť do kín divákov dostatočne inteligentným a zároveň nenákladným filmom sa vydaril. A ako nesporné novum filmu v kontexte národnej kinematografie ostane aj obraz viery a národa ako komodít, ktoré rovnako cynicky využíva cirkev, reklamní magnáti i „radoví“ odpočúvači. Aj v tomto zmysle však treba film chápať ako súčasť onoho projektu v permanentnom procese tvorby – ten dotvorí sami diváci a možno i ďalšie „kamarátske“ prepojenia filmu, románu aj „multimediálnej“ marketingovej kampane. ▲

□ Rozšírenú verziu recenzie nájdete na www.filmsk.sk

Kandidát (Slovensko/Česko, 2013) _ **SCÉNÁR:** Maroš Hečko, Michal Havran, Peter Baliko _ **RÉŽIA:** Jonáš Karásek _ **KAMERA:** Tomáš Juríček _ **STRIH:** Matej Beneš _ **HUDBA:** Matúš Široký _ **HRAJÚ:** Marek Majeský, Monika Hillmerová, Michal Kubovčík, Michal Dlouhý a iní _ **MINUTÁŽ:** 106 min. _ **HODNOTENIE:** ●●●

ÁNO pre NIE

► Kristína Aschenbrennerová (filmová publicistka)

Do kín prichádza film o odvážnom marketingovom ťahu, ktorý prispel k zmene politického režimu, v zámerne nostalgickej retro štylizácii a bez potreby citového vydierania. Sympatický Gael García Bernal rozhodne nie je jediný dôvod na to, aby ste filmu **NO** povedali svoje „s“.

Pod medzinárodným tlakom pristúpila čilská vláda v roku 1988 k referendu, ktoré malo legitimizovať vládu Pinocheta a ustanoviť ho do funkcie prezidenta. Referendum sa zúžilo na dve možnosti: „ÁNO“ a „NIE“. Predchádzala mu kampaň, počas ktorej mala každá zo strán pätnásťminútový priestor v dennom vysielaní televízie. Film **NO** sleduje prípravu kampane za voľbu „NIE“, ktorá mala výrazný podiel na výsledku referenda a následnom odstúpení Pinocheta z funkcie hlavy štátu.

Postaviť kampaň súvisiacu s dôležitou politickou otázkou na tom istom princípe ako reklamu na kolový nápoj? To, čo je dnes v rámci predvolebných bojov bežnou praxou, teda kampaň založená na marketingu a propagovaní politických ideí ako produktu, bolo v tej dobe nemysliteľné. Kým politickí predstavitelia opozície by preferovali ubíjajúce klipy plné výpovedí o útlaku a únosoch, násilia a sĺz, René Saavedra, pochádzajúci z reklamnej agentúry, navrhne ako poradca pre kampaň myšlienku politickej reklamy. Namiesto odhaľovania brutality, ktorá sa spája s politikou Pinochetovho aparátu, chce kampaň „NIE“ venovať obrazom radosti, kto-

rú krajine prinesie táto voľba. **NO** tak vlastne stojí oproti slovensko-českému *Kandidátovi*, ktorý už úplne otvorene hovorí o „reklamnej volebnej kampani“ ako o základe na budovanie imidžu „prezidentského kandidáta“ pre kohokoľvek.

Film **NO** si berie za základ skutočné udalosti a prepája ich s fiktívnymi postavami a vzťahmi medzi nimi (napr. Saavedra a jeho šéf, ktorý má tú česť byť poradcom pre kampaň „ÁNO“). Táto dualita sa odráža aj v kombinácii archívnych materiálov a hranných pasáží. Archívne zábery v zásade nahrádzajú exteriéry, na jednej strane dotvárajú historický kontext a na strane druhej ich použitie pripomína tlak, ktorému sú vystavení ľudia *spriaznení* kampaňou proti Pinochetovi. Výsledkom je narušené vnímanie diania ako (fiktívne) súčasného alebo časovo neurčitého, ako aj funkčné budovanie tempa a napätia na báze sledovania dynamiky uzavretej skupiny ľudí pri vedomí hrozby v prípade neúspechu.

V tomto smere sa **NO** pridáva k dobovým politickým drámam, kde začlenenie archívnych materiálov narúša vyznenie filmov ako (čistej) fikcie, hoci „dokumentujú“ len jeden z možných variantov zá-

kulisnej histórie (*Dobrá noc a veľa šťastia*, *Duel Frost/Nixon*). Efekt „dobovosti“ je posilnený replikovaním štýlu, ktorý bol aktuálny v danom čase. Vďaka použitej technike nakrúcania vrátane práce s ručnou videokamerou získava **NO** retro vzhľad, ktorý evokuje televíznu produkciu z konca osemdesiatych rokov, čo súvisí aj s miernymi neostrosťami obrazu, s nižšou sýtosťou až „prašivosťou“ farieb a s lilavými či horčicovými „duchmi“. Zvolený prístup pomáha hladkému prepojeniu s archívnyymi sekvenciami a súčasne dodáva potrebný dotyk nostalgie vo vzťahu k časom zmeny, k dobe, keď sa rodila nová nádej na radostnú budúcnosť Čile.

Napriek tomu, že film **NO** v náznakoch ponúka ukážky, čoho je vládna moc schopná pri regulovaní prejavov odporu, ďalej tieto línie nesleduje. Uprednostňuje ukazovanie represálií Pinochetovho režimu prostredníctvom spotov v kampani, respektíve volí iné metódy. Hoci tak niektoré „hrozby“ pôsobia mierne bezzubo, voľba kampane a dialógu

o nej ako hlavného sprostredkovateľa informácií o uväznených, unesených, zabitých či prenasledovaných je len logická. Jednak by to všetko malo byť známe a jednak je to práve kampaň, ktorá je a má byť v centre pozornosti. Nasvedčuje tomu aj opatrný spôsob, akým sa Saavedra do kampane zapojil a postupne sa stal súčasťou „väčšej veci“. Voľba „NIE“ mala byť výsledkom spoločného (spoločenského) rozhodnutia, nie individuálnych zásluh. A nič na tom nemení ani obsadenie Gaela García Bernala do hlavnej úlohy.

Film **NO** vyrástol na podklade nepublikovanej divadelnej hry Antonia Skármetu a v zásade nemá ambíciu prekračovať ňou dané priestorové obmedzenia. Naopak, využíva ich vo svoj prospech a zvolenými stylistickými postupmi si udržiava neepický (dokumentujúci) postoj k veľkej téme, v rámci ktorej dynamicky napreduje k rozhodujúcemu dňu. ▲

NO (NO, Čile/USA/Francúzsko, 2012) _ **RÉŽIA:** Pablo Larraín _ **SCENÁR:** Pedro Peirano, Antonia Skármeta _ **KAMERA:** Sergio Armstrong _ **STRIH:** Andrea Chignoli _ **HUDBA:** Carlos Cabezas _ **HRAJÚ:** Gael García Bernal, Alfredo Castro, Louis Gnecco, Antonia Zegers a iní _ **MINUTÁŽ:** 118 min. _ **HODNOTENIE:** ●●●●

Joshua Yumibe: **Moving Color. Early Film, Mass Culture, Modernism**

(Rutgers University Press, New Brunswick 2012, 193 strán)

Hoci to pri letmom prvom pohľade môže vyzeráť inak, využívanie farby v kinematografii je takmer také staré ako film samotný. V mnohých prípadoch sa však farba vytratila počas procesu archivácie či niekedy priamo počas záchrany historických filmov, keďže čiernobiely materiál, na ktorý sa tieto snímky prepisovali, bol lacnejší a trvanlivejší. Následky tohto pragmatického prístupu však celkom zmenili náš pohľad na ranú kinematografiu a jej farebnosť na dlhé roky takmer upadla do zabudnutia. V skutočnosti bol pôvodne čiernobiely materiál v minulosti obohatovaný o farbu rôznymi spôsobmi – často bol kolorovaný ručne či s využitím šablón a tónovaný alebo bol farbený v rozmanitých chemických kúpetoch. Kniha je prvou publikáciou takéhoto rozsahu, ktorá sa zameriava na prácu s farbou v ranom období kinematografie a analyzuje jej estetické i psychologické aspekty. Jej autor Joshua Yumibe nadväzuje na prácu talianskeho filmového historika Davideo Turconioho, ktorý zhromaždil viac ako 23 000 fragmentov raných filmov v ich pôvodnom farebnom vyhotovení.

► **Monika Mikušová** (filmová publicistka)

Simon Brown, Sarah Street a Liz Watkins (Ed.): **Color and the Moving Image. History, Theory, Aesthetics, Archive**

(Routledge, New York 2013, 252 strán)

Joshua Yumibe je aj autorom jedného z príspevkov v interdisciplinárnom zborníku venovanom využívaniu farby vo filme ako jednému z najdôležitejších, no zároveň najviac prehladaných prvkov filmovej formy. V jednotlivých textoch sa táto problematika skúma z historického a teoretického pohľadu a texty sa venujú i vývoju filmových technológií a filmovej archivácii a reštaurovaníu. Pre ľahšiu orientáciu sú preto prehľadne rozdelené do štyroch častí pomenovaných História, Teória, Estetika a Archív. Jednotlivé príspevky sa nevenujú len hlavnému prúdu kinematografie, ale aj práci s farbou v experimentálnom či amatérskom filme. Zaujímavosťou pre slovenského čitateľa môže byť príspevok Anny Batistovej z Masarykovej univerzity v Brne, ktorý je venovaný okolnostiam postupného prechodu na farebný film v bývalom Československu.

Zlatý rez 2012 (VŠMU Bratislava)

V roku 2012 začala Filmová a televízna fakulta Vysoké školy múzických umení v Bratislave vydávať DVD *Zlatý rez* s výberom najlepších filmov svojich študentov za predchádzajúci rok. DVD sa používa na propagáciu fakulty v zahraničí a dá sa kúpiť aj v distribučnej sieti. Tohto roku vyšlo druhé DVD s názvom *Zlatý rez 2012*, ktoré reprezentuje tvorbu študentov všetkých ateliérov fakulty. Ponúka osem filmov s celkovou dĺžkou 205 minút a obsahuje hrané snímky *Ja som baník, kto je viac?* Romana Fábiana, *Momo* Teodora Kuhna, *Staré tehly* Maxima Melnyka a *Trogár* Adama Felixa, dokumenty *Bezmocná hľstka* Márie Rumanovej a *WeC verejná* Kataríny Hlinčíkovej a výber dopĺňajú animované filmy *Dublina* Márie Olhovej a *Lighta* Andreja Gregorčoka. Filmy sú na DVD s nevyvinateľnými anglickými titulkami. Na rozdiel od prvého DVD je súčasťou toho aktuálneho aj booklet s fotografiami, údajmi k filmom, krátkymi obsahmi a so súpisom ocenení. Žánrovo i tematicky pestrý výber je výbornou reprezentáciou školy a zároveň príjemným spestetrením tunajšej filmovej ponuky. Niektoré tituly sú zaradené aj do pásiem *Kobylky*, ktoré sa hrajú v kinách.

► **Miro Ulman**

Jozef a jeho bratia (Ústav pamäti národa)

Ústav pamäti národa (ÚPN) sprístupňuje verejnosti dokumenty o dobe neslobody (1939 – 1989), vydáva monografie, zborníky i periodikum *Pamäť národa*. Okrem toho vydáva svoju audiovizuálnu tvorbu na DVD nosičoch a titulom *Jozef a jeho bratia* začal už ich druhé desiatku. Tento 46-minútový autorský film Anny A. Hlaváčovej z roku 2009 sa venuje presídleniu Rusínov z ČSR do Sovietskeho zväzu a je vytvorený na základe výpovedí Jozefa Bobalika, ktorý je výborným rozprávačom. Na pozadí presídlenia sa dozvedáme o jeho skúsenostiach so sovietskymi pracovnými tábormi za polárnym kruhom. Svet východoslovenských dreveníc a drevených kostolov konfrontuje s realitou „sovietskeho raja“. Rekonštruované scény akcentujú kultúru rusínskej národnostnej menšiny. Dopĺňajú ich fotografie z archívu vihorlatského múzea a ukážky z diel Sergeja Ejzenštejna *Október* (1927) a *Generálna lúnia* (1929), ďalej z Dovženkovej *Zeme* (1930) a z filmu Borisa Barneta *Okraina* (1933). Film je na DVD s obrazom vo formáte 4 : 3, so zvukom DD2.0 a s anglickými titulkami.

Č. S. R. S. L. O. V. A.

scenáristka **Jana Micenková**

Momentálne sa venujem hlavne divadlu v Prahe, svojmu divadelnému zoskupeniu, s ktorým som vytvorila autorskú hru na základe vlastného scenára. Hra sa volá **NEKROgames** a za jej text som získala niekoľko ocenení. Hru som aj režirovala. Máme za sebou už siedmu reprízu v ČR a plánujeme ďalšie vystúpenia aj výjazdy na Slovensko. Čo sa týka filmu, stále sa snažím prepisovať a vylepšovať svoj scenár *Najkrajšie roky* (je to osudová love story z Košíc), ktorý by sme s producentom Petrom Badačom veľmi radi dotiahli až do finálnej realizácie.

režisér **Ladislav Kaboš**

V čase písania tohto príspevku sa chystám na festival do Jihlavy. Film *Všetky moje deti* tam vybrali do programu East Silver 2013 a je nomimovaný na cenu Silver Eye. Príbeh „rómskej misie“ charizmatického Maroša Kuffu bol podporený v európskom grantovom programe Media a v programe Eurimages. V budúcom roku vo februári chystám jeho kinopremiéru. Producentsky ho vyrobil MEDIA FILM, s. r. o. Som zvedavý na prvé reakcie divákov. Pre mňa bola nesmierne cenná skúsenosť, že som mal možnosť dostať sa do rómskych osád, do rómskych rodín a prežívať s nimi ich radosti a trápenia. Je to celkom iný pohľad, veľmi autentický.

režisérka **Vladimíra Hradecká**

Natočila som dva krátke dokumentárne filmy o Rómoch – *Štefan a Paulína a Karol* –, ktoré sú výstupom projektu *Odsúdení na spolunažívanie v dobrom IV*. Pod spoločným názvom *Šest* majú ambíciu vytvoriť priestor na diskusiu o tolerancii a odbúravaní predsudkov. Dokončila som dokument *There's no stopping fashion* o podpore kreatívneho priemyslu. S Paulou Ďurínovou dokončujeme dokument zatiaľ s pracovným názvom *Architekti v osade*, ktorý mapuje proces výstavby jednoduchých domov pre rómsku osadu v Kojaticiach. A pracujem aj na autorskom projekte, ktorého hlavnou témou je kresťanstvo a homosexualita.

O filme a kultúrnej pamäti

► **Mária Miniariková** (študentka audiovizuálnych štúdií na FTF VŠMU)

Tradičné stretnutie filmových vedcov, historikov a pracovníkov zo Slovenska a z Česka sa tento rok konalo od 10. do 13. októbra v Krpáčove, ktoré účastníkov lákalo aj vďaka svojmu krásnemu horskému prostrediu. Odľahlosť a izolovanosť miesta podporovali ničím nerušený priebeh 15. česko-slovenskej filmologickej konferencie na tému „film a kultúrna pamäť“.

Program konferencie, ktorý dopĺňali projekcie, určovali tematické okruhy „film ako médium kultúrnej pamäti“ a „filmový archív ako inštitúcia kultúrnej pamäti“. Prvé príspevky objasňovali pojem *kultúrna pamäť*. Peter Michalovič sa sústredil na definície, ktoré pomáhajú vysvetliť vzťah kultúrnej pamäti a filmu prostredníctvom koncepcií zakladajúcich sa na ich znakom charaktere a spôsobe komunikácie. Film prirodzene pracuje s pamäťou – či už hovoríme o pamäti ako histórii, ktorá jednoznačne ovplyvňuje vznik, formu, obsah i recepciu filmov v jednotlivých obdobiach, alebo o samotnom vplyve filmu na kultúrnu pamäť. Film ako umenie sa v určitom zmysle podobá ľudskej pamäti, najmä pokiaľ ide o selekciu informácií. Film v kontexte určitej doby reprezentuje módu, štýl, politiku, kultúru, krajinu... a v neposlednom rade pamäť, informácie a znalosti svojho autora. Martin Cieľ však zdôrazňuje, že pri kinematografii v žiadnom prípade nejde o historickú faktúálnu realitu, ale iba o jeden z pohľadov. Príspevok Juraja Oniščenka nepriamo nadviazal na ten Michalovičov, keď pripomenul, že kinematograf je schopný zaznamenávať väčšie časové úseky ako ľudská pamäť.

Myšlienka o neobjektívnom zaznamenávaní histórie (najmä pod vplyvom ideologického režimu) sa objavila vo viacerých príspevkoch – napríklad v prezentáciách Luboša Ptáčka *Pamäť žánru ve filmech reflektujúci normalizaci* a Martina Palúcha *Skúmanie histórie cez špecifický typ priestoru*. Podnetný príspevok Václava Maceka *Filmová história ako umenie zabúdania* vyvolal diskusiu na tému zvolenia vhodného kľúča pri písaní dejín slovenskej (alebo inej) kinematografie. Zaujímavým prínosom k téme bol rozbor vybraných krátkych dokumentárnych filmov

Dušana Trančíka z obdobia normalizácie od Márie Ferenčuhovej.

Eva Filová porovnávala taliansku a slovenskú verziu Zacharovho filmu *Zmluva s diablom*. Jan Bernard zase opisoval náročnú cestu výroby a distribúcie strateného filmu Jana Némca. Peter Zakuťanský pred projekciou svojho filmu *Odchod na korze* prezentoval menej tradičný príspevok vo forme režisérскеj explikácie o vrstvení viacerých časových rovín v uvedenej snímke.

Doplňkovú, avšak veľmi aktuálnu tému o transkultúrnych teóriách v kontexte audiovizuálnych štúdií prezentovala Jana Dudková. Zamerala sa najmä na vizualizáciu stretnutia kultúr. V tomto kontexte považuje za omnoho väčší prínos pre filmovú prax a teóriu diela, ktorých obsah sa primárne nezaobera problémom multikulturality alebo postkoloniality, hoci jasne vychádzajú zo skúseností postkoloniálnej doby. Veľmi aktuálnou problematikou sa zaoberala aj Eva Križková, ktorá sa vo svojom príspevku o stieraní národných a lokálnych špecifik ako vedľajšieho produktu úspešnej festivalovej distribúcie slovenského filmu venovala vývoju estetických, produkčných a distribučných stratégií aj zjednodušeným pojmom „lokálne“ a „univerzálne“.

Účastníci sa väčšinou pohybovali na poli slovenského a českého filmu, v menšej miere sa objavili prezentácie reflektujúce zahraničné kinematografie alebo tvorcov. Všetky príspevky z konferencie, ktorej hlavná téma súvisela s 50. výročím vzniku Slovenského filmového ústavu, so 70. výročím založenia Národného filmového archívu Praha aj s 20. výročím vzniku Asociácie slovenských filmových klubov, budú publikované v zborníku. ▲

Vyvolení a tí druhí

► **Rudolf Urc** (filmový dramaturg a publicista)

Filmové týždenníky ako žáner spravodajského filmu sú dnes vzácnosťou. Na Slovensku sa o ne vo svojich zbierkach stará Slovenský filmový ústav (SFÚ), ktorý ich v spolupráci so spravodajskou televíziou TA3 uvádza v jej programe. V mesačníku Film.sk ich každý mesiac čitateľom približuje Rudolf Urc, ktorý v rokoch 1959 až 1960 pôsobil ako dramaturg Spravodajského filmu.

S rozsiahlou výstavbou nových závodov sa stavajú aj obydlia pre zamestnancov. K utajovanému vojenskému priemyselnému komplexu v Dubnici nad Váhom pristavujú nové veľké prímestie s rozsiahlou sieťou sídlisk pre tisíce zamestnancov, o ktorom už vieme, že bude *vtorovým mestom v duchu socialistického realizmu, ktoré pomenujú po sovietskom štátnikovi K. J. Vorošilovovi* (Týždeň vo filme č. 40). K tomu už nedošlo, lebo pod maršalom sa medzičasom rozkývala stolička, a tak sa mesto od založenia až podnes volá Nová Dubnica.

Reštauračné práce v Kostole svätého Jakuba v Levoči využili spravodajskí filmári na uverejnenie sakrálnej témy (č. 43). Vynikajúcim spôsobom zachytili *cyklus sedem hlavných hriechov, detaily tvárí svätcov, výjavy z mučenia svätého Jakuba* a ďalšie motívy z hlavného oltára. Ukázalo sa, že aj takéto témy možno publikovať, ak sú úvážlivo spracované a ak nestráši autocenzúra.

Desiate výročie Slovenského národného povstania. Príležitosť na veľké oslavy na námestiach v Bratislave a Banskej Bystrici (č. 36) a na prezentáciu celej grupy sovietskych partizánskych veliteľov. (Zlé jazyky vravia, že sa ich vtedy zišlo na Slovensku viac ako v lete 1944.) Ale vážne: ich zásluhy v odboji sú nespochybniteľné, ich *myšlienky na padlých kamarátov* i stretnutia s občanmi na našich dedinách boli otvorené a úprimné (č. 37, 38). No zredukovať celú slovenskú rezistenciu len na činnosť partizánov a komunistov (vyvolených) bola propagandistická lož. Tým skôr, že mnohí vojenský povstaleckí velitelia, ľudia z občianskeho odboja a komunisti (nevývolení) v tom čase „oslavovali“ v Leopoldove, na Mírove a v jáchymovských baniach.

Po troch rokoch môžeme v týždenníku opäť vidieť bývalého ministra národnej obrany generála Ludvíka Svobodu pri pietnom akte odovzdávania urien z duklianskeho bojiska zástupcom československých miest. Zišli sa tu aj najvyšší stranícki bosovia, tí istí, ktorí v roku 1951 Svobodu zbavili funkcie i hodnosti, poslali ako sabotéra a špióna do väznice v Ruzyni a potom, čo z neho nevypáčili priznanie, ho láskavo urobili účtovníkom na jednom JRD. Až na naliehanie sovietskych maršalov, s ktorými oslobodzoval Československo, ho stranícka verchuška vzala na milosť. O to ironickejšie znejú slová komentára, že *za našu radosť vďačíme Sovietskemu zväzu*. Je pozoruhodné vidieť väzňa i jeho väzniteľov na jednej snímke (č. 41).

S takými paradoxmi sa stretne ešte neraz. Väznitelia sa svojich postov neradi vzdávali a väzni boli ešte dlhé roky zbavení ľudskej dôstojnosti. Aj taký je pravdivý obraz tých čias. ▲

FILMOVÉ TÝŽDENNÍKY NA TA3 – NOVEMBER 2013

2. 11. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 36/1954 a 37/1954 (repríza 3. 11. o 15.30 hod.)

9. 11. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 38/1954 a 39/1954 (repríza 10. 11. o 15.30 hod.)

16. 11. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 40/1954 a 41/1954 (repríza 17. 11. o 15.30 hod.)

23. 11. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 42/1954 a 43/1954 (repríza 24. 11. o 15.30 hod.)

30. 11. – 13.30 hod. – Týždeň vo filme 44/1954 a 45/1954 (repríza 1. 12. o 15.30 hod.)

Zmena programu vyhradená!

KINO LUMIÈRE V NOVEMBRI Fellini u Lumièra

odporúča filmový
historik a publicista
Richard Blech

V tradične bohatom programe Kína Lumièra dominuje Federico Fellini popri Alainovi Resnaisovi, Konovi Ičikawovi a Bilym Wilderovi. Akoby si zostavovatelia novembrového programu prisvojili Felliniho myšlienku, že stále nakrúca jeden film a že vlastne každý z jeho filmov tvorí jednu kapitolu jeho života, jeho podvedomia, všetkého, čo prežil a čo sa mu vracia v snoch. Je veľmi potešujúce, že filmová klasika v kluboch tak čelí deformovanej dramaturgii veľkokapacitných kín, ktoré vystavujú na obdiv iba komerčnú produkciu, vždy novú a novú, ale ovešanú Oscarmi (v tejto súvislosti treba povedať, že aj Oscara vymysleli producenti na komerčnú podporu svojich filmov).

Kinematografia 21. storočia je iná ako kinematografia 20. storočia. Korene tejto inakosti a bohatej rozkošatenosti nájdeme práve u Felliniho, Resnaisa a Ičikawu. Fellini dostane v Kíne Lumièra právom veľký priestor, lebo samostatné uvedenie jedného filmu z jeho tvorby by znamenalo vytrhnutie z kontextu bohatého rozprávania, ktoré je nadväzujúce, prelína sa, dopovedáva nedopovedané z predchádzajúcej kapitoly. Tradičný neorealistickej prúd talianskeho filmu, ktorý zdôrazňoval najmä sociálne aspekty povojnového života a ktorého bol Fellini v rozličných filmových profesiách spolutvorcom, obohatil o veľmi subjektívne pohľady, o akúsi kontinuuálnu spoved' zo zážitkov a snov svojho detstva a mladosti. Súhlasím s Felliniho názorom, že o filmoch by sa nemalo hovoriť, predovšetkým preto, lebo film je vo svojej pravej podstate neopísateľný, rovnako ako je slovami nevyjadriteľná hudobná partitúra. Toto jeho krédo má všeobecnejšiu platnosť, no v prípade Felliniho špecifickú. Práve preto treba privítať prehliadku jeho filmov v rámci mesačného programu Kína Lumièra a práve preto je súbor jeho deviatich filmov nadradený ostatným titulom z novembrového programu.

Mimoriadnu pozornosť si však zaslúži ešte jedno dielo – Resnaisov film *Hirošima, moja láska*. Resnais, zaradovaný do francúzskej novej vlny, nemá rozsahom také bohaté dielo ako Fellini, ale jeho spomenutá snímka otvára nové obzory modernej kinematografii. K resnaisovským postupom sa prihlásili všetky ďalšie generácie tvorcov, ktoré už považovali staré akademické schémy filmu za prekonané a snažili sa novými tvorivými postupmi vyjadriť zložitosti života a sveta. November v Lumièri otvára obzory smerom k začiatkom modernej kinematografie. ▶

Sladký život • archív SFÚ

KINO LUMIÈRE

KINO
SLOVENSKEHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

▶ 1. 11.

Hirošima, moja láska, r. A. Resnais, Franc., 1959, 91'
+ **Mesiac**, r. O. Rudavský, 2012, SR, 10' (D) (18.00, K1)
Zázrak, r. J. Lehotský, SR/ČR, 2013, 78' (18.30, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (20.00, K1)
Post tenebras lux, r. C. Reygadas, Fran./Hol./Mex./VB, 2012, 120' (v) (20.30, K2)

▶ 2. 11.

Post tenebras lux, r. C. Reygadas, Fran./Hol./Mex./VB, 2012, 120' (v) (18.00, K2)
Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 90' (D) (18.30, K1)
Zázrak, r. J. Lehotský, SR/ČR, 2013, 78' (20.15, K2)
Hirošima, moja láska, r. A. Resnais, Franc., 1959, 91'
+ **Mesiac**, r. O. Rudavský, 2012, SR, 10' (D) (20.30, K1)

▶ 3. 11.

Hirošima, moja láska, r. A. Resnais, Franc., 1959, 91'
+ **Mesiac**, r. O. Rudavský, 2012, SR, 10' (D) (18.00, K1)
Zázrak, r. J. Lehotský, SR/ČR, 2013, 78' (18.30, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (20.00, K1)
Post tenebras lux, r. C. Reygadas, Fran./Hol./Mex./VB, 2012, 120' (v) (20.15, K2)

▶ 4. 11.

Lore, r. C. Shortland, Bel./Nem./VB, 2012, 109' (18.00, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (18.00, K1)
Post tenebras lux, r. C. Reygadas, Fran./Hol./Mex./VB, 2012, 120' (v) (20.15, K2)
Hlboko, r. B. Kormákur, Isl., 2012, 95' (D) (20.30, K1)

▶ 5. 11.

Camille Claudel 1915, r. B. Dumont, Franc., 2013, 97' (D) (18.00, K1)
Hlboko, r. B. Kormákur, Isl., 2012, 95' (v) (18.30, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (20.00, K1)
Lore, r. C. Shortland, Bel./Nem./VB, 2012, 109' (20.30, K2)

▶ 6. 11.

Lore, r. C. Shortland, Bel./Nem./VB, 2012, 109' (18.00, K2)
Drak sa vracia, r. E. Grečner, ČSSR, 1967, 87' (D) (18.30, K1)
Kandidát, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 90' (D) (20.30, K1)
Hlboko, r. B. Kormákur, Isl., 2012, 95' (v) (20.10, K2)

▶ 7. 11.

Medzinárodný filmový festival Bratislava • www.iffbratislava.sk
Zlodeji bicyklov, r. V. De Sica, Tal., 1948, 85' • Filmový kabinet
– len pre frekventantov (18.00, K2)

▶ 8. – 10. 11.

Medzinárodný filmový festival Bratislava • www.iffbratislava.sk

▶ 11. 11.

Hlboko, r. B. Kormákur, Isl., 2012, 95' (v) (18.00, K2)
Za hrst dolárov, r. S. Leone, Tal./Špan./Nem., 1964, 99' (20.00, K2)
Medzinárodný filmový festival Bratislava • www.iffbratislava.sk
▶ 12. 11.
NO, r. P. Larrain, Chile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (18.00, K2)
Hlboko, r. B. Kormákur, Isl., 2012, 95' (v) (20.30, K2)
Za hrst dolárov, r. S. Leone, Tal./Špan./Nem., 1964, 99' (20.00, K2)

▶ 13. 11.

Miro Nôta: STRIEBORNÉ TVÁRE – vernisáž výstavy fotografií (19.00, foyer)
Babie leto, r. G. Dezorz, SR, 2013, 90' (D) (18.00, K1)
Zlodeji bicyklov, r. V. De Sica, Tal., 1948, 85' (18.15, K2)
Zamatoví teroristi, r. P. Pekarčík, I. Ostrochovský, P. Kerekes, SR/ČR/Chor., 2013, 87' (v) (20.00, K2)

Hendrix 70: Live at Woodstock, r. M. Wadleigh, USA, 2012, 99' (D) (20.30, K1)

▶ 14. 11.

Babie leto, r. G. Dezorz, SR, 2013, 90' (D) (18.00, K1)
Hlboko, r. B. Kormákur, Isl., 2012, 95' (v) (18.30, K2)
Dozvuky, r. W. Pasikowski, Poľ./Hol./Rus./SR, 2012, 107' (D) (20.00, K1)
NO, r. P. Larrain, Chile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (20.30, K2)

▶ 15. 11.

Odvážne činy klanu Sanada, r. T. Kato, Jap., 1963, 90' (18.00, K1)
Dozvuky, r. W. Pasikowski, Poľ./Hol./Rus./SR, 2012, 107' (v) (18.30, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (20.00, K1)
NO, r. P. Larrain, Chile/USA/Fran., 2012, 118' (v) (20.30, K2)

▶ 16. 11.

Kyborg 009, r. M. Akehi, Jap., 1980, 130' (18.00, K1)
Dozvuky, r. W. Pasikowski, Poľ./Hol./Rus./SR, 2012, 107' (v) (20.15, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (20.30, K1)

▶ 17. 11.

Potulný samuraj, r. T. Kato, Jap., 1964, 95' (18.00, K1)
Zázrak, r. J. Lehotský, SR/ČR, 2013, 78' (18.30, K2)
Hořící keř, r. A. Holland, ČR, 2013, 0' (D) (20.00, K1)
Dozvuky, r. W. Pasikowski, Poľ./Hol./Rus./SR, 2012, 107' (v) (20.30, K2)

▶ 18. 11.

Hercova pomsta, r. K. Ičikawa, Jap., 1963, 114' (18.00, K1)
Lore, r. C. Shortland, Bel./Nem./VB, 2012, 109' (18.15, K2)
Dozvuky, r. W. Pasikowski, Poľ./Hol./Rus./SR, 2012, 107' (v) (20.15, K2)
Hirošima, moja láska, r. A. Resnais, Franc., 1959, 91'
+ **Mesiac**, r. O. Rudavský, 2012, SR, 10' (D) (20.30, K1)

▶ 19. 11.

Nindža, r. S. Jamamoto, Jap., 1963, 104' (18.00, K1)
Dozvuky, r. W. Pasikowski, Poľ./Hol./Rus./SR, 2012, 107' (v) (18.15, K2)
Lore, r. C. Shortland, Bel./Nem./VB, 2012, 109' (20.15, K2)
Kobyľky III, pásmo krátkych filmov, SR, 2011 – 2013, 102' (D) (20.30, K1)

▶ 20. 11.

Hirošima, moja láska, r. A. Resnais, Franc., 1959, 91'
+ **Mesiac**, r. O. Rudavský, 2012, SR, 10' (D) (17.00, K1)
Dobrodružstvo Quentina Durwarda, r. S. Tarasov, ZSSR, 1988, 92' (18.30, K2)
Dozvuky, r. W. Pasikowski, Poľ./Hol./Rus./SR, 2012, 107' (v) (20.30, K2)

▶ 21. 11.

Rašomon, r. A. Kurosawa, Jap., 1950, 84' (18.00, K2)
Medzinárodný filmový festival dokumentárnych filmov Jeden svet
• www.jedensvet.sk

▶ 22. – 26. 11.

Medzinárodný filmový festival dokumentárnych filmov Jeden svet
• www.jedensvet.sk

▶ 27. 11.

Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (17.30, K1)
Biely šejk, r. F. Fellini, Tal., 1952, 84' (18.00, K2)
Cabiriene noci, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1957, 104' (20.00, K1)
Rašomon, r. A. Kurosawa, Jap., 1950, 84' (20.30, K2)

▶ 28. 11.

Výlet po Dunaji, r. J. Lacko, ČSSR, 1962, 91' (18.00, K2)
Post tenebras lux, r. C. Reygadas, Fran./Hol./Mex./VB, 2012, 120' (D) (17.30, K1)
Sladký život, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1960, 167' (20.00, K2)
Pena dní, r. M. Gondry, Fran./Bel., 2013, 125' (D) (20.30, K1)

► 29. 11.

Zázrak, r. J. Lehotský, SR/ČR, 2013, 78' (16.00, K2)**Kandidát**, r. J. Karásek, SR/ČR, 2013, 90' (D) (16.30, K1)**8 ½**, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1963, 128' (18.00, K2)**Post tenebras lux**, r. C. Reygadas, Fran./Hol./Mex./VB, 2012, 120' (D) (18.30, K1)**Cesta**, r. F. Fellini, Tal., 1954, 103' (20.30, K2)**Epizóda zo života zberača železa**, r. D. Tanović, Bosn./Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (D) (20.45, K1)

► 30. 11.

Pásmo krátkých filmov/Slovak Shorts I, SR, 2011 – 2013, 68' (v) (16.00, K2)**Zázrak**, r. J. Lehotský, SR/ČR, 2013, 78' (D) (16.30, K1)**Klauni**, r. F. Fellini, Tal./Fran./Nem., 1971, 86' (18.00, K2)**Post tenebras lux**, r. C. Reygadas, Fran./Hol./Mex./VB, 2012, 120' (D) (18.10, K1)**Giulietta a duchovia**, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1965, 135' (20.00, K2)**Epizóda zo života zberača železa**, r. D. Tanović, Bosn./Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (D) (20.30, K1)

► 1. 12.

Big Lebowski, r. J. Coen, USA/VB, 1998, 110' (D) (16.00, K1)**Pásmo krátkých filmov/Slovak Shorts I**, SR, 2011 – 2013, 68' (v) (16.00, 2)**Skúška orchestra**, r. F. Fellini, Tal./Fran./Nem., 1978, 69' (17.30, K2)**Epizóda zo života zberača železa**, r. D. Tanović, Bosn./Fran./Slovin./Tal., 2013, 75' (D) (18.10, K1)**Život Adèle**, r. A. Kechiche, Fran., 2013, 179' (D) (19.30, K1)**A loď pláva**, r. F. Fellini, Tal./Fran., 1983, 122' (20.00, K2)

► (ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!)

pozn.: Všetky filmy sú premietané z 35 mm kópií, okrem projekcií s označením:
(D) – digitálne projekcie
(v) – blu-ray projekcie

Digitalizáciu kinosály 1 Kina Lumière
finančne podporil Audiovizuálny fond

NOVEMBER 2013

1. 11. 1913 **Rudolf Velický** – herec
(zomrel 14. 12. 2002)
12. 11. 1918 **Bartolomej Urbanec** – hudobný skladateľ
(zomrel 2. 7. 1983)
14. 11. 1913 **Mária Bancíková** – herečka
(zomrela 7. 1. 1962)
19. 11. 1908 **Andrej Chmelko** – herec, režisér
(zomrel 25. 8. 1998)
19. 11. 1943 **Juliana Ďurišová** – herečka,
dabingová režisérka
20. 11. 1918 **Tibor Frešo** – hudobný skladateľ
(zomrel 7. 7. 1987)
24. 11. 1933 **Zdena Gruberová** – herečka
24. 11. 1938 **Svetozár Švehlák** – etnograf, historik,
riaditeľ SFÚ (zomrel 24. 1. 1999)
27. 11. 1953 **Gabriela Klaučová** – animátorka

zdroj: Kalendár filmových výročí 2013 ■ Interná
publikácia Slovenského filmového ústavu (SFÚ)
► zostavila **Renáta Šmatláková**

MEDIA Desk Slovensko
informuje...

Schvaľovací proces programu Kreatívna Európa, platného od 1. januára 2014, vstupuje do záverečnej fázy. V druhej polovici novembra bude zasadanie Európskeho parlamentu, ktoré by malo program definitívne schváliť. Európska komisia medzitým pripravuje jednotlivé podporné schémy, takže architektúra programu (a v jeho rámci programu MEDIA) má už celkom jasné obrysy. Podpora bude možná v nasledovných oblastiach: tréning, vývoj jednotlivých projektov a vývoj balíkov projektov, vývoj videohier, podpora televíznej distribúcie, podpora koprodukčných fondov, podpora prístupu na trh, automatická podpora kino-distribúcie, výberová podpora kinodistribúcie, podpora pre obchodných zástupcov, podpora sieť kín, podpora festivalov a podpora projektov pre prácu s publikom. V priebehu decembra 2013 a januára 2014 budú výzvy postupne uverejnené, prvé uzávierky sú plánované na február 2014.

► vs

Kino Mladosť premieta
už 100 rokov

Bratlavské kino Mladosť oslávilo 19. októbra špeciálnym programom svoje 100. narodeniny. História kina však siaha až do roku 1905, keď premietalo pod názvom Elektro Bioscop a sídlilo v hoteli U zeleného stromu. Až 5. októbra 1913 sa presťahovalo do priestorov Keglevichovho paláca, kde sídli doteraz. Kino malo v tých časoch dva premietacie stroje, čo z neho robilo jediné kino v hornom Uhorsku, ktoré nepotrebovalo pri premietaní prestávky na založenie nového kotúča. V tridsiatych rokoch ho premenovali na Weltspiegel a po druhej svetovej vojne dostalo meno Stalingrad. V dobe totality bolo akými filmovým azylom, kde sa premietali aj zakázané snímky. Program októbrových osláv bol bohatý a premietalo sa nielen v kine, ale aj na budovu kina, kde diváci mohli vidieť prvého *Jánošíka* (r. J. Siakel) z roku 1921. Premietali sa aj ďalšie rarity, ako napríklad krátky film z roku 1917 o návšteve kráľov-

skej rodiny vo vtedajšom Prešporku alebo film z roku 1921 o návšteve T. G. Masaryka na Slovensku. Spoluorganizátorom podujatia bol Slovenský filmový ústav, ktorý poskytol archívne snímky zo svojich zbierok.

► jar

Rozpočet filmu *Babie leto*

V mesačníku *Film.sk* č. 10/2013 vyšiel v rubrike Novinky aj článok o slovenskom filme *Babie leto* režiséra Geju Deorza. Pod článkom bol v rámci výrobných údajov uvedený aj celkový rozpočet snímky, a to nasledovne: 380 000 eur, z toho 180 000 eur finančný vklad (podpora AVF: 149 400 eur). Producent filmu Marian Urban požiadal redakciu *Film.sk* o uverejnenie vysvetlenia, že v uvedenej výške rozpočtu sú zahrnuté nielen priame finančné vstupy koproducentov a podpora z Audiovizuálneho fondu, ale aj nefinančné vstupy – vlastné investície koproducenta, vecné vstupy koproducentov, nepriame vstupy a podobne. Ak by sa rozpočet zostavoval na základe metódy, ktorá zohľadňuje len priamy a nepriamy finančný vstup producenta a koproducentov s podporou z AVF, potom je výsledný údaj nasledovný: 180 000 eur, z toho 149 400 eur podpora AVF.

► dan

► www.csfilm.cz, www.filmpost.czTelevízia českých a slovenských filmov
Slovenské pondelky 2013

4. november 2013

20.00 ► **Mahuliena, zlatá panna**, r. M. Luther, 1986, 90 min.
22.00 ► **Štek**, r. M. Luther, 1988, 90 min.

11. november 2013

20.00 ► **Vrah zo záhrobia**, r. A. Lettrich, 1966, 93 min.
22.00 ► **Demokrati**, r. J. Zachar, 1980, 77 min.

18. november 2013

20.00 ► **Nevesta hól**, r. M. Ďapák, 1971, 90 min.
22.00 ► **Keď hviezdy boli červené**, r. D. Trančík, 1990, 84 min.

25. november 2013

20.00 ► **Koliesko**, r. D. Plichta, 1966, 55 min;
► **Kryštál z Istanbulu**, r. V. Pavlovič, 1966, 41 min.
22.00 ► **V každom počasí**, r. L. Filan, 1974, 87 min.

Zmena programu vyhradená!

PREDAJ MESAČNÍKA FILM.SK - кинокриества / вестислова ► Klappa.sk – predajňa SFU (Grösslingová 43) ► Artforum (Kozia 20)
► Martinus (Obchodná 26) ► Beneluxi Moduli - Svet knihy (Obchodná 4) ► Prospero – predajňa DU (Jakubovo nám. 12) + Viatrnica VŠMU (Svoradova 2)
ZILINA ► Artforum (Bottova 2) ► sieť knižkárskych Parta Riel (Bratislava, Trnava, Piešťany, Trenčín, Zilina, Martin, Nitra, Nové Zámky, Prievidza, Banská Bystrica, Zvolen, Michalovce, Košice, Pešov, Komárno, Dunajská Streda) **FILMOVÉ KLUBY** ► Kino Lumière Bratislava – kino SFU (Špitálska 4)
► FK – Kino Junior Levice ► FK – Kino Strojár Martin ► FK – Kino Fontána Piešťany ► FK – Povazská Bystrica ► FK – Naoko Trnava

50 ROKOV
FESTIVALU
FILMOVÉHO ÚSTAVU
V BRATISLAVE
NA FILMOVOM
FESTIVALE
1969 - 2013

ISSN 1335-8286
11
9 771335 98280031

FILM.SK JE EVIDOVANÝ MK SR ROD EV. Č. EV/9/7/08

KALENDÁRIUM
PREMIÉRY

DISTRIBÚCIA

ROZHOVOR

PUBLIKÁCIE

TÉMA

FILMOVÉ NOVINKY

FESTIVALY

RECENZIA

PROFIL

OHLASY

REBRÍČKY A JUBILEÁ

PROGRAM

KINA LUMIÈRE